

DOMOVINA

Upravništvo „Domovine“ v Ljubljani, Prešernova ulica 54
Uredništvo „Domovine“, Miklošičeva cesta 16, Telefon 72

Izhaja vsak četrtek

Naročnina za izdajstvo: četrletno 1-50 Din, polletno 15 Din, celoletno 50 Din; za igremstvo: četrletno 12 Din, polletno 34 Din, celoletno 68 Din. — Račun pošte hranilnice, podružnice v Ljubljani, št. 10.711.

Odločitev se bliža

Minuli mesec je v Beogradu prinesel prav neprijetno blamažo za nas Slovence. Vlada g. Uzunovića se je po večnevni krizi za silo zakrpala, obenem pa je bila izražena želja, naj se vladina koalicija razširi. Mislilo se je pri tem spočetka na druge stranke, a ker drugi niti razgovorov niso hoteli začeti, je običajalo to vprašanje na naši SLS.

Že prej so radikali namigavali in se norčevali, da je treba samo požvižgati in SLS bo mahaje z repkom pritekla na raport. Mnogo več možnostmi sem pričakoval od SLS in mislil, da se bo vedla previdneje in resneje, a radikali so imeli prav: SLS je čez noč zavrgla vso svojo opozicijskosti in res pritekla kakor kužek, da dobi vrvico okoli vratu. Vsi ostali opozicijskosti so dobro občutili sramoto in ponižanje, v katero se je podala SLS.

Že za minuli teden sem v Beogradu napisal za „Domovino“ članek „Ob mrtvaškem odru avtonomije“, ki pa je na pošti zakesnel in je nato izšel v „Jutru“. V tem članku sem ugotovil, da je klerikalna avtonomija na mrtvaškem odru. Posadili so jo tjakaj klerikalci sami, ko so upali na vstop v vlado, ker so uvideli, da z avtonomijo nikoli nič ne more biti in da bi bila zelo škodljiva. Dodal sem, da je to za nas samostojne demokrate velikansko zadoščenje, kajti po šestih letih je kot pravilno priznано vse to, kar smo mi napovedovali že ves čas.

Med tem pa, ko se je moj članek vozil iz Beograda v Ljubljano, je prišlo na dan, da so bili klerikalci glede vstopa v vlado potegnjeni za nos. V vlado so jih želeli spraviti samo radičevci, ki v svoji zagati iščejo zaveznika. G. Pucelj je moral kot Radičev vajenec držati klerikalcem konja in ga vpregati, ko je hotela SLS v vlado. Že so šepetali mali in večji voditelji SLS po vsej deželi: „Kmalu bomo mi zajahali vladnega konjčka!“ Radikali pa so klerikalce prav pošteno zylekli na led. Kako neizrečno na dolgo so se klerikalcem potegnili nosovi te dni, ko je „Slovenec“ prinesel vest, da iz vsega ne bo nič in da ni nihče resno pozival SLS v vlado.

Zdaj so naši „avtonomisti“ kar čez noč zopet oživel. Znova so začeli vpiti, da nikdar in nikdar ne odnehajo. Ne morem prihraniti tem obujevalcem mrličev opomina, naj puste avtonomijo tam, kjer so jo zakopali. Samo Kristus je lahko zbudil Lazarja, ki je že začel trohneti, a ni moči, ki bi mogla avtonomijo poklicati v življenje.

Kakor vidimo iz teh obupnih poskusov, bo SLS skušala ljudstvo nadalje zapeljevati z avtonomijo.

Potrebno bo torej ljudstvu še temeljiteje pojasniti, koliko zla mu je že prinesla brezglava borba za neizvršljivo in škodljivo avtonomijo in koliko škode že ima od tega naše gospodarstvo.

Z nami vred SLS obsoja slabo upravo, slabe ceste in gospodarske težave. Gotovo je pretirano izvajanje, da je vsemu temu zlu kriva politika, ker so vzroki težkočam tudi v povojnih razmerah tako pri nas kakor v vseh sosednih državah. Kolikor pa je sokriva

na tem politika, pride na račun SLS, ki je svojo moč izrabila v brezplodni borbi za avtonomijo, v sovražstvu proti Srbom, na zvezah z Radičem, ko je bil še boljševik, in na izmišljeni trditvi, da je vera v nevarnosti. SLS je streljala tja, kjer ni sovražnika, ta čas pa je zanemarjala delo na gospodarskem polju.

Zavoljo tega smo se tudi mi veselili, ko smo slišali, da je SLS pokopala avtonomijo. Ako jo sedaj spet odkopava, da prikrije svojo veliko blamažo, kaže samo, da se brani tudi v naprej pametnega dela. To pa nas vede v še bolj neizprosni boj proti njej. Šele ob smrti SLS bo moglo vzkleti povsem zdravo gospodarsko in kulturno življenje Slovencev.

Narodni poslanec dr. Gregor Žerjav.

Vprašanje kmetijskih dolgov

Radič in dr. Korošec, pa tudi Pucelj, meljejo počasi. Zato pa pravijo, da meljejo gotovo. Toda ta počasnost, ki je pa le brezbržnost, bo naše kmetije razgnala na vse štiri vetrove. Naše kmetije so zakopane v težkih dolgovih, ki v sedanjih izrednih razmerah niso navadni do'govi, ampak imajo svoj poseben značaj. Z navadnimi sredstvi te bolezni ni mogoče ozdraviti. Nič ne pomaga organizacija kmetijskih kreditov na način, kakor se to dela danes.

Stvar je namreč tale: Cene kmetijskih pridelkov padajo. Tako je kmetu onemogočeno, da bi s prodajo svojih pridelkov ali s svojim drugačnim gospodarstvom mogel biti kos dolgovom. Še za tekoče davke, obleko, orodje itd. ima komaj denar, kaj šele, da bi mogel nekaj plačati na račun svojih dolgov. Dolgovi so nastali v času nizke denarne vrednosti. Zato so po številki zelo visoki, prav zelo visoki pa po današnji vrednosti denarja. V letih 1918. do 1925. je prešlo nebroj kmetij na mlade moči sinov ali hčera, ki so morali ostalim bratom in sestram, za ktere ni doma prostora, izplačati doto. Denar za to so morali dobiti na dolg. Ker je bila draginja takrat visoka, so bile tudi dote visoke. Pa tudi iz drugih vzrokov so se kmetije zadolžili.

Ta denar je treba sedaj vračati in zanj plačevati obresti. Kmet tega ne zmore, ker cene padajo in on nima nikjer vzeti denarja. Vsota dolga pa se za padanje cen ne briga; istotako pa se za to ne brigajo hranilnice in posojilnice ter

drugi upniki. Oni hočejo imeti celo vsoto nazaj. Nekateri prav zelo pritiskajo. Tako je sto in sto kmetijskih domov pred popolnim polomom. Hiše gore, gasilci pa se gredo poslane. Kmet je prisiljen odprodajati njivo za njivo, izsekati vse gozdove, poprodati živino in še vse skupaj nič ne pomaga. Boben poje, kmetije gredo in z njimi kmetje. Po belih cestah s popotno palico v rokah premišlujejo o kmetijski politiki našega gospoda Puclja in Korošca.

Pomoč je nujna. Zahtevamo valorizacijo kmetijskih dolgov, to se pravi, da bi bil kmet sedaj za toliko manj dolžan, za kolikor je narasla valuta od časa, ko je najel posojilo. Ako je sedanja vlada mislila na valorizacijo bilanc raznih bank in tovarnen, mora isto storiti za kmeta. Zakaj pa lovi glasovi po kmetih! To je mogoče doseči na več načinov. Eden je, da se izda poseben zakon, po katerem se nekaj dolga sorazmerno današnji vrednosti denarja odpiše in zagotovi to tudi za bodoče, dokler dolg ni odplačan, drugo pa je sprememba dolgov v zlato podlago, ker pač ni pričakovati padca našega denarja. Tudi druga sredstva je še mogoče najti, toda o tem je treba premišljati. Naši poslanci o tem premišlujejo, Radič pa okoli hodi in govori, dočim se dr. Korošec ponuja v vlado.

Le v tem je rešitev naših kmetij. Kmetje, ki to hočete podpirati, zapodite čez prag gg. Puclja in dr. Korošca. Ta dva Vam samo v uho neprestano nekaj šušljata, ne naredita pa ničesar.

Politični pregled

V Narodni skupščini ne pridemo do pametnega dela. V treh sejah, ki so se vršile prejšnji teden, je vladna večina radikalov in radičevcev odklonila dva nujna predloga, ki so jih stavili samostojni demokrati, in sicer:

pospešenje volitev v oblastne skupščine ter čimprejšnje izenačenje davkov.

Vsa opozicija je složno nastopila s samo-

stojnimi demokrati, zavedajoč se važnosti omenjenih dveh predlogov, edino

klerikalci so se potuhneli

in niso črhili niti besedice, hoteč se s svojim molkom prikupiti vladni večini, toda njihovo prilizovanje je bilo zaman. Zaenkrat zopet

ni govora o vstopu klerikalcev v vlado,

ker jih radikali gladko odklanjajo. In tako stojijo zdaj klerikalci do kosti osramočeni pred vso javnostjo. Pokopali so avtonomijo, zatajili so se v dveh najnujnejših stvareh, barantali so za ministrske stolčke, ponujali se in moledovali, pa vendar iz vsega ni bilo nič...

V petek je bila

Narodna skupščina zopet odgodena

za pet dni, in sicer z izgovorom, da se praznujejo prazniki Vseh svetih. V resnici so pa te pretveze iz trte izvite, ker vlada nima Narodni skupščini ničesar predložiti. Odbori, ki bi morali pripraviti načrte zakonov, lenarijo. Vlada sama pa ima strašne brige z medsebojnimi razprtijami. Radić uganja dalje svoje komedije, radikalski klub pa je vedno bolj razdrapan. Marsikaj se zopet govori o načrtih starega g. Pašića.

ki bi zopet rad prišel na krmilo vlade. Njegovi ožji prijatelji ne prikrivajo, da namerava g. Pašić v kratkem zopet odločno nastopiti.

Samostojni demokrati se za zmešnjave v vladi prav za prav malo brigamo. Naši poslanci vodijo v Narodni skupščini glavno borbo in

zahtevajo delo v prid državi.

obenem pa med najširšimi plastmi naroda neumorno širijo idejo narodnega edinstva in načela SDS. Naše organizacije delajo s polno paro. Tudi ob teh praznikih se je vršilo več krasno uspešnih zborovanj, med katerimi naj omenimo ona v Celju, Mariboru in Babini gredi, kjer je naše voditelje poslušalo okrog 3000 ljudi.

Med dogodki v zunanjem svetu je predvsem omeniti

ponovni atentat na Mussolinija.

ki se je zgodil v nedeljo v Bolonji. Streljal je nanj komaj 15letni mladenič Anteo Zamboni, toda krogla se je odbila od medalje in je Mussolini zopet ostal pri življenju, dočim so fašisti atentatorja na mestu ubili. To je četrti atentat na italijanskega ministrskega predsednika in voditelja fašistov. Mož je zopet srečno odnesel življenje.

DOPISI

JEŽICA. Sokolsko društvo na Ježici bo priredilo v soboto 6. t. m. poljudno javno predavanje s slikami o predpotopnih živalih. Zveza kulturnih društev pošlje predavat profesorja g. Dolžana. Začetek točno ob 8. uri zvečer v šoli. Ker je to zanimiva snov, pričakujemo mnogoštevilno udeležbo. Prihodnji teden bo priredil Sokol kinematografsko predstavo. Dan, uro in kraj bomo javili pravočasno.

POLJANE. Krajevna organizacija SDS je razdelila med svoje po zadnji povodnji najbolj prizadete člane podporo v iznosu 1000 Din, za kar se ji obdarovanci kar najtopleje zahvaljujejo. Ker je vsoto poslala centrala iz Ljubljane, ji tem potom k. o. izreka svojo zahvalo.

GORNJI LOGATEC. Nedeljsko predavanje g. profesorja Dolžana o potresih je privabilo v Sokolski dom precejšnje število hvaležnih poslušalcev, ki pa niso bili preveč točni. Točnost je lepa čednost, pa je podoba, kakor bi ne bila doma v Logatcu. G. predavatelj nam je v poljudnih besedah obrazložil, kar je znanost glede potresov iztisnila iz tajnosti prirode. Priroda sama je še vedno zadržana v gost pajčolan, ki se da le polagoma privzdigovati. In vendar si znanost počasi, toda odločno krči pot. G. profesorja si želimo še večkrat kot predavatelja. — V nedeljo 7. t. m. ob 3. popoldne bo predaval v Sokolskem domu g. profesor Bajželj iz Ljubljane o nasprotnikih Sokolstva. Ali bomo tokrat bolj točni? — Še je čas za vpogled v volilni imenik. Zaveden državljani sam vodi brigo o svojih državljanskih pravicah in dolžnostih. — Viharji in nalivi koncem minulega meseca tudi naši občini niso prizanesli, občutnejše škode nam pa niso prizadeli.

VRHNIKA. V nedeljo 7. t. m. se bodo pričela pri nas zopet predavanja, in sicer je dal g. Jos. Jelovšek na razpolago dvorano, kjer je bila tovarna »Jantar«. Če bo zanimanje veliko, se bodo predavanja vršila redno vsako,

oziroma vsako drugo nedeljo. Otvoritveno predavanje v nedeljo 7. t. m. bo veleznanimivo. G. profesor Dolžan nam bo govoril o živalski duši. Začetek točno ob 3. popoldne. Ker je gospod profesor že znan pri nas kot dober predavatelj, upamo na veliko udeležbo. Vstop prost.

GORJE PRI BLEDU. Primer, ki se je pripetil v naši vasi, nas sili, da ga spravimo v širšo javnost. Kakor po vsej občini tako so tudi v naši vasi postavljeni za primer požara hidranti z močnim pritiskom, ki pa ob nesreči nikakor ne bi zadostovali potrebam. Vaščani so se tega dobro zavedali in so ob vsaki priliki zahtevali, da se postavijo še novi hidranti. Na te prošnje pa so dobili le kratek, a jasen odgovor: »Nikdar ne bodo stali!« Ko so uvideli, da na ta način ne dosežejo ničesar, so na lastne stroške preskrbeli in postavili hidrant na najpotrebnejše mesto. To je dvignilo precej prahu. Toda najbrže zaradi tega, ker je hidrant v bližini klerikalne zadrage, ni bilo bujskega. Sredi vasi stoji skupina desetih, deloma lesenih, z lesom kritih gospodarskih in stanovanjskih poslopij, ki so postavljena skupno ali pa so strehe tako blizu skupaj, da bi v primeru ognja samo zelo hitra pomoč mogla preprečiti veliko nesrečo. Od te skupine pa so bili vsi hidranti toliko oddaljeni, da bi bila hitra pomoč izključena. Koliko je vredna hitra pomoč, vé vsakdo, kdor razume pregovor, da se požar pogasi s kozarcem vode. To so uvideli tudi vaščani; niso se ustrašili stroškov, temveč so postavili na najbolj priročnem mestu zopet na lastne stroške hidrant. V bližini hidranta pa nameravajo obesiti omarico s potrebnimi cevmi, ki bi zadostovale za prvo pomoč, da bi bila tako dana možnost, zatreti ogenj v kali. To pa je prebudilo iz spanja naše odbornike, ki imajo vzvišeno nalogo, da skrbé za dobrobit ljudstva. Toda nikar ne mislite, da so se vaščanom za to požrtvovalno delo zahvalili ter jim priskočili na pomoč. Ne! V svoji zapanosti in nepremišljenosti so sklenili in zakuzali, naj se hidrant, seveda v splošni blagor in ljudsko korist, odstrani tekom osmih dni. Požrtvovalni vaščani so bili ovađeni zaradi tatvine, ni pa bil ovađen tisti odbornik,

Ivan Albreht:

V objemu deroče groze

(Povest iz naših dni.)

(Dalje.)

«Pravijo na pošti, da vam Janez piše in da boste gotovo veseli njegovega pisanja,» se je oglasila, ko je stopila v hišo. Skalarici so se zaiskrile oči, oče Jernač pa je navidez brezbrizno, vendar naglo hlastnil po pošti in bral. Prebral je dvakrat, pa se je le še lotil tretjič in ni niti črnil. Skalarica je kar mezdela od same nestrpnosti. Obhajale so jo že zle slutnje, pa je vzdihnila in potožila potovki:

«Nič ne vem, Tereza, kaj bo. Noč za nočjo imam take slabe in hude sanje, da me prav res skrbi. Zadnjič se mi je sanjalo, da Jernej in Andrej držita Janeza vsak za eno roko in ga vodita, Janez pa joka med njima —»

«O, Bog jim daj sveta nebesa, škoda ju je bilo res, takih zalih fantov! Ali kar je res, je pa le res! To sem pa slišala praviti že stare ljudi, še moje rajne matere mater, Bog jim daj dobro na onem svetu, ko so na tem užili dosti hudega, res, še nje sem slišala praviti, da sanje o rajnih pomenijo dobro.»

Ploha Terezinih besedi je bila gosta in bi bila morda še gostejša, da je ni presekala oče Skalar:

«Saj sem dejal! Denar, denar, pa spet denar, potlej je pa vse v redu. Stari doma dajaj, sin na fronti dajaj, samo šteje, pa bo prav.»

Vstal je izza mize in v oči se mu je kar bliskalo, ko je jel s težkimi koraki meriti sobo.

«Preje, dokler so drugod imeli dovolj,» je rentalil kakor sam zase in se ni niti ozrl po ženskah, «dokler niso bili lačni denarja izpod naših žuljev, so nam morili sinove kakor klavno živino. Vse Zarečje bi jim bil lahko ponudil, tem strašnim dunajskim vampirjem, pa ne bi bil rešil ne Jerneja ne Andreja! Oj, ti prekleta pravica in tisti, ki jo je skoval! Naše ljudi so gonili v mesnico, sami pa so modrovali o domovini! ... Da bi jim obtičala v grlu, ta njihova vražja domovina! Kaj nas neki briga cesarski Dunaj in vsi tisti, ki jim je po krvi dolčas tam gori?! Ali nismo delali pošteno in pošteno živeli?! ...»

Potovka Tereza se je previdno in tiho pomikala proti vratom, ko je videla očeta župana tako nazarensko razjarjenega. Od same groze je pozabila, da je za veselo novico pričakovala ščepec zabele, kos kruha ali vsaj perišče bele moke. Zdaj je samo gledala, kako bi se najhitreje in najbolj varno izgubila iz hiše. Bog nebeški, ako pride mož, ki varuje s svetlim bajonetom cesarske postave, pa sliši tako govorjenje, je po njej! ... Seve, Skalarju se ne bo zgodilo nič hudega. On je župan, mož in veljak, tak se že lahko brani ...

Skalarica je stala še vedno pri mizi in pridušeno ihtela. Moževe jeze ni razumela, le tega se je bala, da zdaj pa zdaj bruhne iz njega:

«Janeza ni več —»

Zato je vsa trepetala, ko je prejenjal Jernač s togotenjem in obmolknil. Proseče ga je pogledovala, kakor da ga hoče z očmi in solzami rotiti, naj ji prizanese s strašno novico.

Skalar je razumel ženo in njeno bolečino. Saj je bila njena bolečina v enaki meri tudi njegova, le da jo je nosil on z moškim odporom in premagovanjem, medtem ko je njo trla s tako silo, da ji je že začela izpodjedati korenike njenega življenja! ...

Obstal je tedaj sredi sobe in se zmago-slavno nasmehnil:

«Janez pride domov, mati! Slišiš, Janez pride domov!» je skoro kričaje ponovil, ko je videl, da se žena ne zgane.

Ženi je kar migetalo pred očmi. Oledala je zdaj preplašeno potovko za vrati, zdaj moža sredi sobe in podrhtevala.

«Bog nebeški, kaj pa potem rohniš, če se je tako dobro obrnilo?!»

In kakor strupena puščica jo je zbodla misel, da se je Jernaču morda stemnilo v glavi.

Medtem je izustila Tereza:

«Saj sem vedela, da so mi na pošti rekli tako. Hvala Bogu no, da bom saj Janeza še enkrat videla!»

«Veš, zakaj pride Janez?» je medtem stopil Skalar k ženi.

Skalarica je odkimala.

«To je tisto,» se je nasmehnil on. «Denarja jim manjka za vojskovanje, denarja!»

In začel je dopovedovati, kako in kaj je na tem.

«Kaj se ne bi jezil!» je zaključil naposled. «Saj dam, rad dam, kar imam, da mu le rešim življenje! Samo to me žge in je, ker bi bil rad dal tudi za prvega in drugega, pa niso hoteli in nisem niti dati smel! Oba sta morala v smrt ... Zakaj? Zato, ker trinogi, ki so nas

ki si je prilastil in za svojo osebno porabo postavil hidrant, češ, da se mora odškodovati, ker ničesar ne dobi za udeležbo pri sejah. V prihodnjih člankih bomo posvetili še v druge temne kote gorjanskega kraja, da osvetlimo vse one, ki se pri nas skrivajo in pijejo ljudsko kri.

MOŠNJE. Osem let je minilo, odkar je izgubila naša občina lepo vrsto čvrstih mož. Padli so na bojnih poljanah in umirali v bolnicah. Le spomini so ostali. Stopiš v hišo in se razgovarjaš, pa ti mati pokaže sliko sina, na katerega je zidala vse. Ob tem spominu zdrkne grenka solza po licu. Vse te žrtve so zaslužile za plačilo vsaj — spomin. Nihče se jih ni spomnil doslej, svojo dolžnost pa je izvršilo Udruženje vojnih invalidov tukajšnje občine na inicijativo g. J. Valjavca. S tem delom si je g. Valjavec naprtil več sovražnikov, vendar je prebil težke boje in končno zmagal. Dne 24. oktobra se je vršilo odkritje plošče. Pri slovesnosti je prvi govoril g. Valjavec, ki je opisal na kratko potek dela in otvoril zadevno denarno prašanje, ki je bilo koncem odkritja rešeno. Spominska plošča je sedaj že plačana. Za njim je govoril zastopnik Udruženja vojnih invalidov. Zaradi dežja in goste toče, ki je motila poslušalce, je bil govor kratek. Vsi smo se morali umakniti v cerkev, kjer nam je govoril dr. Ivan Jelen, vojni kurat. V vojni smo izgubili 32 občanov. Pevski zbor je zapel dve žalostinki. Odkritja so se udeležili gasilci, nekdanji tovariši vojnih žrtev.

ZABNICA. Naše gasilno društvo bo priredilo v soboto 6. t. m. ob 8. zvečer v Gasilnem domu predstavo »Mlinar in njegova hči«. Igra se bo ponovila v nedeljo 7. t. m. ob 3. popoldne istotam. Čisti dobiček je namenjen za poplavljenice v Poljanski dolini.

SEVCE PRI SV. MARJETI. Zadnja provodenj je tudi pri nas napravila mnogo škode. Zelo pogrešamo most ob potoku Sedrašek, katerega je voda odnesla. Obrnili smo se tozadevno večkrat na g. župana, ki biva v naši vasi, s prošnjo, naj bi podvzel korake, da bi se most čimprej popravil. Vse naše prošnje so bile zaman kljub temu, da smo pripravljeni vsi posestniki prispevati z lesom in delom.

Vzbujajo se med nami vrašanje, ali smo davkoplačevalci kakor oni v drugih delih naše občine?

SV. JEDERT NAD LAŠKIM. Odkar molči »Domovina« iz našega kraja, se dogajajo tu neverjetne stvari. Pred kratkim časom je šel domačin, ne praznoverec, mimo pokopališča ob rani jutranji uri in se je skoro prestrašil, ko je opazil, da se živo bitje skriva za grob, ki je bil nanovo izkopan. Malo kasneje smo izvedeli, da sta dve osebi pokopavali neko mladoletno dete, ki se je ponesrečilo. Zadeva vzbuja med prebivalstvom presenečenje. Da ni bil g. župnik navzoč, je umevno, ker se je nahajal na božji poti v Rimu. Želeli bi v zadevi pojasniti. — Obenem se opazuje v zadnjem času, da se pasejo ovce po pokopališču pod nadzorstvom cerkovnika. Ali hočejo tukajšnji predstavitelji SLS spremeniti pokopališče v pašnik? Zakaj gojimo cvetlice na grobovih? Morda za hrano njihovih ovac? Želimo takojšnjega reda.

MODRIČ PRI LAŠKEM. Kot nekdanji čitatelj »Slovenskega Gospodarja« sem bil res mnenja, da so demokrati oni brezverci in brezsrčneži, ki hočejo slovenskemu ljudstvu naprtiti kuluk. Kakor sem se v zadnjem času osebno prepričal, je zadeva ravno nasprotna. Pred dvema letoma sem kupil posestvo v občini Marija Gradec, ki je docela v rokah klerikalnih mogotcev. Zanimal sem se takoj za popravilo zanemarjene občinske ceste, ki gre iz Laškega v Rimske toplice po levem bregu Savinje. Posvetoval sem se s sosedi, kiso mi pojasnili, da so vsi koraki zaman, ker je v občini že stara navada, da se popravljajo ceste samo v okolici, kjer bivajo občinski odborniki. Dozval sem, da je bil pri zadnjih občinskih volitvah poslan v občinski odbor od strani klerikalnih mogotcev za vasi Modrič, Radoblje in Plazovje železničar, ki ima, kakor umevno, najmanj interesa za občinske ceste. V navedenih vaseh ne pomni najstarejši možje, da bi kdaj popravila, oziroma prispevala k popravilu občine. Torej je dokazano, da silijo na kuluk klerikalni vodje že v občini, kaj šele njihovi poslanci v Beogradu. Ker se nahajamo tik pred sestavo novega ob-

činskega proračuna, pozivam vse merodajne činitelje, osobito pa tukajšnjo krajevno organizacijo SDS, da zavzame najstrožje korake, da se naše občinske ceste čimprej temeljito popravijo. Svetujem odbornikom tukajšnje občine, da si vzamejo za vzgled sosednji občini Laško in Sv. Krištof, ker sem mnenja, da nasvetov občinskega tajnika P. imajo že dovolj. Sicer pa pride obračun itak prihodnje leto ob priliki občinskih volitev. — Ivan Vezovišek, posestnik, Plazovje pri Laškem.

SV. KRISTOF PRI LAŠKEM. Našim občinskim odbornikom SLS ni dovolj, da so se v proračunu za leto 1926. povišale doklade od 80 na 120 odstotkov. Ker se nahajamo pred sestavo novega proračuna, že zopet modrujejo in sklepajo, da se mora postaviti nova občinska in ubožna hiša. Oni, ki razumemo pravo občinsko gospodarstvo, smo na jasnem, da pomenijo njihovi načrti zopet povišanje občinskih davkov, ki bi se morale v tem primeru povišati najmanj do 250 odstotkov. Opozarjamo že sedaj ostale posestnike davkoplačevalce na nakane klerikalnih prvakov, da ne bo kasneje brezuspešne kritike proti previsokim davkom. Pozivamo tržne zastopnike občanov, da bodo zastopali interese davkoplačevalcev z znižanjem in ne z zvišanjem občinskih davkov, kakor so mnenja oni gospodje, ki hočejo v današnji gospodarski krizi zidati nove hiše na račun občanov davkoplačevalcev. Naša občina, ki je po večini kmetijska, potrebuje v prvi vrsti dobre ceste in ne moderne hiše po načrtu gotovih gospodov od strani SLS. Nismo proti ubožni hiši, vendar naj bi se ista v gospodarskem interesu zidala sporazumno s sosednimi občinami, kar bi bilo gotovo v interesu vseh prizadetih občin. — V ponedeljek, dne 25. oktobra, je umrl po daljši bolezni g. Vincenc Verini, posestnik in rudar v p. v Sevcah pri Sv. Marjeti. Dosegel je kljub svojemu trudopolnemu delu v življenju visoko starost 75 let. Mož, ki je bil vnet pristaš, napredne misli, naj počiva v miru, obitelji pa izrekamo naše sožalje.

SV. JEDERT NAD LAŠKIM. Cenjenemu občinstvu naznanjava, da sva odprla podružnico v trgovinskih lokalih Štrumbelj-Stakornik

palnili v vojno, tedaj še niso potrebovali našega denarja!»

Skalarici ni bilo mnogo na tem, kar je mož modroval o pravici in krivici, tembolj pa jo je prevzela misel, da se vrne domov vsaj en miljenec, da bo vsaj enega svojih sinov smela še enkrat gledati iz obličja v obličje.

«Kdaj pride?»

«Kmalu! Sporočiti mu je treba, da mu dovolim podpisati par tisočakov vojnega posojila —»

«Tisočakov,» se je zavzela Tereza za vrati.

Skalar je prikimal, sedel in z okorno roko pisal sinu.

Zdajci se je Skalarica spomnila potovke.

«Glej no,» se je opravičila, «kmalu bi bila pozabila nate.»

Z očmi je povabila Terezo v kuhinjo in ji naložila mnogo več, nego se je bila potovka nadejala. Potem ji je še naročila:

«Če kaj srečaš Francko, ko pojde iz šole, ji povej, da pride Janez domov! Revica tako žaluje za brati, da se kar bojim zanj. Ne vem, kako je to, ali ta otrok je tako mehkega srca, da kar ne morem povedati...»

«Bom, bom,» je hitela Tereza. «Že pojdem tako, da jo srečam. — Kje je pa Minka?»

«Minka obira peso. Saj res! Saj boš tudi njo videla in ji lahko poveš. Tam na tisti njivi je za ovinkom, pri cesti. Bodi no tako dobra, pa ji povej, naj kmalu pride domov. Tako sem vesela, da kar ne morem biti sama.»

«Res, pri vas ste še srečni! Ali pomislite, pri Pergačevih, kako je hudo! Ona bolna, on tudi ni bogve kako trden. Šimen je padel, Toneta in Pepeta pogrešajo, Nace menda še

piše, zdaj mora pa še Janez k vojakom. To, to pomislite, kaj se pravi!»

Skalarica je vzdihnila in prikimala.

«Kdo bo delal,» je nadaljevala Tereza. «Ančka sama tudi ne more vsemu kaj, četudi je pridna, da ji ni para.»

«Ančka je res pridna,» je potrdila Skalarica.

«Seve, kaj pa mislite,» je vrtela Tereza, «saj še osemnajst let nima, delati mora pa za moškega in žensko, pa ne celo samo za enega ali za dva!...»

Skalarica je brez tuje hvale tudi sama cenila Pergačevo Ančko. Saj je vedela, da ona tako rekoč rešuje vse, kar je treba, da ne pridejo Pergačevi ob grunt. Stari je slabo gospodaril in zlezal v take dolgove, da je mladi moral precej odprodati, če je še hotel ostati Pergač. Morda bi se bil še bolj srečno izrinil, da ga ni začela tepsti druga šiba: ženina bolezen.

Pergačevka in Skalarica sta bili v mladih dneh vrstnici in sta skupaj deklečevali. Že tedaj je bila Meta tako nekam bolj vitka in šibka, da so jo družice vedno dražile z »gospodično«. Ko pa se je omožila in zalezla v take skrbi, se je začela prav vidno sušiti. Da je bila mera skrbi in težav še bolj zvrhana, sta dobila Pergačeva še cel venec otrok, tako da je žena naposled morala kloniti. Vrglo jo je na posteljo in le porédkoma je vstala za nekaj dni, da je potem spet legla za cele tedne.

Ko so otroci, kar jih je ostalo živih, nekoliko odrasli, se je Pergačevim spet jelo obračati nekam na bolje. Bilo je že podoba, da se izkopljejo iz večne stiske, ko jih je zgrabila

vojna. Tedaj so splavali vsi upi po vodi. Udarci je sledil za udarcem. Edino Anica, izmed deklet najstarejša, je še upala. Poleg domačih del je pridno šivala in tako prislužila marsikak novic ali vsaj odslužila s svojim delom tu ali tam zastarel dolg, a čudežev tudi ona ni zmogla. K sreči je bila po naravi bolj podobna očetu nego materi, krepka in visokoraščena, tako da je še dokaj vztrajno zmagovala napore. Morda ji je pa pri tem le tudi pomagala tista srčna nežnost, ki jo je podedovala po materi in ki je v mladem bitju že zgodaj obudila sanje o ljubezni.

Se ko je bila čisto otrok, jo je marsikdo občudoval zaradi njene lepote. Čim pa je prihajala v bližino dekleških let, je bila njena lepa rast, pod gladkim čelom iskreče se črne oči, rdeče, zdrave ustnice in venčasto spletene kite črnih las prava omama mlademu svetu. Ančka sama se tega ni zavedala in tudi ni imela časa razmišljati o tem. Bilo je treba delati, delati od jutra do večera in še pozno v noč. Šivanja se je naučila tako rekoč kradoma in skrivaj, vendar je hitro zaslovela. Celo stare šivilje so jo kmalu vpraševale za svet, tako je bila spretna...

Tisti čas, divjala je že drugo leto vojna, se je zganilo v njenem srcu. Prvič je opazila, da ji je prijetno, ako govori s tem, zoperno, ako mora biti blizu onega, da ji ostane nekateri obraz vedno pred očmi, medtem ko drugega niti takrat prav ne opazi, ko govori z dotičnim človekom.

Takrat se je zgodilo, da jo je došel na poti zastaven fant, ko se je vračala s polja. Govorila sta prav vsakdanje: o delu, o košnji

v nedeljo 31. oktobra t. l. Zagotavlja vnaprej točno postrežbo in solidne cene ter se priporoča za obilen obisk. — Franjo in Rezi Klemen.

SV. MARJETA PRI RIMSKIH TOPLICAH.

Na novo došli duhovni provizor g. Medved se je predstavil faranom s poudarkom, da mu kraj kakor tudi farani zelo ugajajo in da je med njim in pokojnim župnikom g. Tropom, ki je bil v splošnem priljubljen, edina razlika, da ne obiskuje gostila. Želja nas faranov je, da bi se njegove besede uresničile, ker potrebujemo dušnega pastirja, odklanjamo pa vsako vmešavanje politike v verske zadeve.

KOTREDEŽ. Že precej časa ni bilo od nas glasu, zato pa danes nekaj vrstic. Ne morem vam popisati, dragi gospod urednik, s kakšno radostjo pričakujemo vsak teden našo priljubljeno «Domovino», ki nam vsak teden prinaša dovolj novic, poučnih spisov in lepih povestic, ki nam krajšajo sedanje dolge večere. Menda bomo že kmalu lahko rekli, da pri nas ni hiše, kjer ne bi imeli «Domovine». — Pred kratkim smo dobili zvonove, katere smo prav težko pričakovali. Novi zvonovi prav lepo pojejo, čeprav naš gospod župnik dela neke sitnosti. — Knjige Vodnikove družbe so že dospele in smo jih prav veseli. Tako za Vodnikovo družbo kakor za «Domovino» vlada pri nas veliko zanimanje. Po vsem Kotredežu gre glas: Le «Domovina» je za nas. — **Kotredežanka.**

MALA NEDELJA. Potovalni kino Ferdinand Kosi bo priredil v nedeljo 14. t. m. v Društvenem domu izredno zanimivo in zadnjo letošnjo kinematografsko predstavo velik cirkuski film «Med plameni in zverinami». Sodeluje okrog 1000 divjih zverí. Prva predstava točno ob 3. popoldne, zadnja predstava točno ob pol 7. zvečer. Sodeluje godba. Po večerini predstavi se vrši prosta zabava s plesom. Sosedje in domačini se vabijo k prav obilni udeležbi.

VELIKA NEDELJA. Nedavno je bil v naši fari misijon. Zaradi obilnega dela v vinogradih niso mogli ljudje poslušati vseh pridig, ki so se začele in končale z napadi na časopise «Jutro», «Tabor» in «Domovino». Največ je seveda trpela uboga «Domovina». Če si pri-

šel v spovednico, je bilo prvo vprašanje: ali si naročnik «Domovine». Ako se je izkazalo, da je spovedanec res naročnik, je bil kratkoma odpuščen brez odveze, češ: «Kadar se boš odpovedal «Domovini», dobiš odvezo». Ne vemo, ali so g. misijonarji prišli v našo faro iz političnih ali verskih razlogov. Res je zlasti naša mladina potrebna pouka, ali pri takšnih prilikah, kjer se čuje vse, samo božja beseda v prav majhni meri, se naša mladina ne more naučiti mnogo lepega.

KLADJE. Po dolgem času zopet nekaj. V zadnjem času vlada pri nas posebno zanimanje za to, kdo bo v bodočem letu sedel na županovem stolu. Naš sedanji župan hoče na vsak način obdržati svoje mesto. Kakor pa se čuje od raznih strani, je njegovo mišljenje zelo napačno. Posebno nas muči skrb glede plačila občinske hiše, katero so začeli letos zidati. S to hišo so se nam naprtili lepi dolgovi. Mislimo, da bi bilo bolje, ako bi si izvolili moža, ki bi znal dobro gospodariti, a tudi štediti, kar je glavno v današnjih kritičnih časih. Prihodnje leto si bomo izvolili moža, ki bo županoval tako, da bo nam vsem prav.

LJUTOMER. Tamburaško društvo «Sloga» v Ljutomeru priredi v nedeljo 7. t. m. v prostorih g. Alojzija Zavrtnika v Ljutomeru plesno zabavo. Začetek točno ob 4. popoldne. Vstopnina 3 Din.

BREZJE PRI BLANCI. Zadnjo nedeljo smo imeli občani občine Brezje krasen shod, katerega so se udeležili v velikem številu naši možje in žene. Na tem shodu smo ustanovili krajevno organizacijo SDS, ker smo mnenja, da je le v njej mesto, kjer si bomo priborili izpolnitev naših zahtev. Razpravljali smo tudi o vprašanju priklonitve naše občine k Senovemu, za katero se nekateri klerikalci ogrevajo in so jo že po tistem za hrbotom in brez vednosti ljudstva spravili v tek. Občani Brezja so zaradi tega postopanja zelo ogorčeni in so si dali duška na nedeljskem shodu, ki je potekel veličastno ter ga ni mogel motiti brat klerikalnega poslanca, ki je edini poskušal zagovarjati ukinjenje naše občine, pa je moral videti, da smo vsi Brezjeljanski možje odločno

proti temu in pripravljeni se boriti za našo pravo avtonomijo, za samostojno občino, ter priznati, da imamo pravico na naši strani. Govornik, ki ga je stranka poslala iz Ljubljane, nam je jasno očrtal dvolično vlogo, ki jo igrajo klerikalci, na kar smo z velikim odobravanjem sprejeli tole resolucijo: «Občani občine Brezje protestiramo najodločnejše proti priključitvi naše občine k senovski. Izjavljamo, da se bomo zanj borili z vsemi močmi in ne prej odnehali, dokler ne bomo dosegli zopet svoje občinske avtonomije, posebno še, ker nam jo hočejo vzeti na tihem, brez vednosti in proti volji štirih petin občanov. Obračamo se na poslanca g. dr. Žerjavo in ga prosimo, naj nam v našem boju pomaga.» V odbor nove krajevne organizacije smo nato izvolili: za predsednika Josipa Kluna, za tajnika Karla Traunerja, za blagajnika Antona Kozoleta, za odbornike pa Janeza Gaberčca, Jožefa Županca in Avgusta Budno. To so možje, v katere imamo zaupanje in ki bodo zmagali v boju za avtonomijo občine, ki jo hočejo klerikalci uničiti.

SV. TOMAŽ PRI ORMOŽU. Pri nas že najvnetejši pristaši odpadajo od SLS. Vsem je dovolj čakanja na izpolnitev nekdanjih obljub. Kakšno je razpoloženje proti klerikalcem, so pokazale že zadnje volitve v Zbornico za trgovino, obrt in industrijo. Naše največje breme so seveda davki, ki nam jih klerikalni poslanci lajšajo samo s praznimi obljubami. Zelo že pri nas izpregledujejo ljudje, da se je treba oprijeti naše SDS. Samo, kadar bo SDS zmagala, je misliti na boljše čase. Klerikalni navali proti «Domovini» so skoro že ponehali. Le neka Orlica iz Lahoncev poskuša s pomočjo svojega fanta napraviti zgago med naročniki «Domovine», tako da pride celo do družinskih preprirov. Ako se ne bo poboljšala, bomo še temeljitejše izpregovorili.

TRNOVCI PRI SV. TOMAŽU. Poročati vam imamo žalostno vest, da nam je ugrabila smrt ugledno ženo gospo Nežo Slavovo, staro 59 let. Blaga pokojnica je bila mati osmih otrok, ki jih je vzgojila v pravi krščanski ljubezni. Bodi ji ohranjen blag spomin, spoštovani obitelji pa naše iskreno sožalje!

in mlatvi, pa o vojni. Ko pa je bila Ančka doma in je zagledala skozi okno večerno zarjo, se ni mogla premagati. Stopila je na vrt, utrgala velik, rdeč cvet in zapela s tihim glasom:

«Zareči ogenj brez plamena
v mojem srcu zdaj gori —»

In zazdelo se ji je, da je tam gori, kjer se Zarečica še poganja po tesninah, nekdo zakukal. Obšlo jo je sladko občutje dotlej nepoznanega razkošja in vsa zardela se je vrnila v hišo...

Taka je tedaj bila Pergačeva Ančka, zato se ni mati Skalarica prav nič čudila Terezi, ki je mladenko hvalila. Tem večje je bilo njeno začudenje, ko je rekla potovka:

«To bo vesela, ko pride vaš Janez!»

«Zakaj?»

«No, saj sami veste. Letos ji je že trikrat pisal, pravijo —»

«Naš — Ančki?!»

«Za pet ran božjih, komu pa? Ali naj bi pisal tisti našemljenci Lizi iz Loke, ki je šla k «Rdečemu križu», ker je mislila, da bo tam iztaknila kakšnega polikanega oficirja, pa jo je hitro spet pobrisala domov, ko je videla, da je treba streči celo ranjenim ciganom!»

Mater Skalarico je Terezina pripomba nekam neprijetno dirnila in tudi potovka sama se je zbalala, da je morda rekla preveč. Zato se je naglo še enkrat zahvalila, da sporoči Francki in Minki novico o Janezovem prihodu, pa jo je odkurila.

«Moram iti, moram iti,» je hitela, ko jo je mati županja hotela še malo pridržati. «Saj

veste, dandanes pošte povsod težko pričakujejo.»

«Kaj poreče oče, ako izvel!» je zaskrbelo Skalarico. «Zdaj, ko tako sovraži revščino.»

In v radost, ki jo je mati občutila ob misli na sinovo vrnitev, je kanila prva grenka kaplja. Takoj ji je sledila druga:

«Niti mu morda ni za naju z očetom... Na Ančko misli —»

Pa se je zdržnila:

«Kakšna sem vendar danes!? Kakor da je Janez še vedno otrok, ki naj se oprijema mojega krila. Saj je vendar vojak —»

Oj — in vendar je bilo materi težko, dvakrat težko, ker ni imela žive duše, da bi se pomenila z njo. Ali naj potoži možu? — Joj, on ne sme tega niti slišati. — Sicer pa morda še niti ni nič res. Tereza ropoče kakor klepetec na drogu. Kamor vleče veter, tja ji obrne besedo.

Medtem je zaropotal pred hišo ročni voziček in zazvenel v vežo Minkin srebrni glas:

«Mati, ali res pride Janez domov?»

Skalarica je stopila venkaj in pomagala hčeri znositi perje v vežo.

«Očetu je pisal danes, da pride,» je pritrčila.

«To bo vesela Francka,» je menila deklica, a izza ogla je že kričala najmlajša:

«Mati, Minka, oče, fuhuhu, Janez pride domov!»

Skalar je medtem uredil, kar se mu je zdelo potrebno, poklical ženo in naročil:

«Jaz pojdem v Loko, da pripravim za fanta denar. Če bi se kaj zamudil, ni treba biti v skrbeh.»

Potem je šel. Ko je stopal navzdol po rebri, mu je rojilo tisočero misli po glavi. Med njimi najbolj nemirna je bila morda tista, ki ga je mučila z vprašanjem, če ni morda preje pričo Tereze govoril preveč odkrito. Babnica bi utegnila kje narobe obrniti jezik, pa bi bilo po njem.

«E, saj ima menda vendar glavo nasajeno na pravem koncu,» se je nazadnje otresel in stopal počasi po cesti skozi vas. Bil je lep junijski dan in solnce je ogrevalo vso pokrajino s tako toploto, da je ponekod kar venelo listje po drevju. Ko je prišel Skalar do sredi vasi, se je nehote ozrl na zapadno stran, kjer je na osamelem, a zložno dostopnem holmu stala Pergačeva domačija. Ob pogledu na to hišo je Skalar vselej občutil nekaj otroško mehkega. Spomini iz davne mladosti so zaživeli v njem in ga tako nekam čudno raznežili, da se je komaj premagoval.

Kje so že tista leta, ko sta fantovala s Pergačem. Šimen je bil menda par let starejši od njega, razumela sta se pa prav dobro. Kadar je med fanti prišlo kaj navzkriž, sta bila s Pergačem vedno v istem taboru.

Tiste dni je bila Metina slika vedno živa v Skalarjevem srcu. Prav gotovo bi Meta ne bila nikoli Pergačevka, ampak Skalarica, da ni zasledil skrivnosti Jernačevega srca oče, ki je kratko odločil:

«Lahko vzameš Tkalčevo Meto, prav nič ti ne branim. Samo to ti povem, da mladi Skalar z njo ne boš nikoli in tudi dobil ne boš drugega od mene nego to in toliko, kar in kolikor ti prisodi postava.»

«Dalje prihodnjič.»

SV. MARTIN NA POHORJU. V eni zadnjih števil «Domovine» je nekdo priobčil dopis, ki ni po volji nekaterim članom tukajšnjega gasilnega društva. Ti gasilci sumijo, da sem jaz pisec dotičnega dopisa in mi celo grozijo s pretepom. Ker jaz nisem dopisnik in dopisnika niti ne poznam, prosim svoje sobočane, da me v tem pogledu pustijo pri miru, ker bom sicer prisiljen poiskati si pomoč pred sodiščem. — Alojzij Furman.

MURSKA SOBOTA. Velika tesnoba je na sobočkom kolodvoru. Gda malo več blaga pride, že nega mesta, kam bi ga spravili. Treba misliti na razširitev kolodvora. Či se ednok odpre promet z Madžarsko in Češkoslovaško, te vlaki ne do meli mesta na našem kolodvoru. Zato de trebela misliti, ka se spova novi kolodvor. Za zdaj pa bi želeli nekaj drugoga. Kak čujemo, nešče železnica napelati elektrike na kolodvor. To je nam nerazumljivo. Celo mesto bode svetilo z elektriko, vsakša hiša jo bo mela, samo na kolodvoru bode tmica. — Na sobočkom glavarstvu je premalo konceptnih uradnikov. Zdaj sta samo dva in kako naj dva gospoda opravljata posle za 62.000 ljudi, kakor jih ima sobočki srez? Na vsak način je treba to pomanjkanje odpraviti.

MURSKA SOBOTA. Neki K. iz Murske Sobotje je hodo v noči edne ženske klicat. Ar je njemi ne štela odpreti, je kamenje meto v okno. Za to preveč močno klicanje pa je dobo na sodniji pet dni zapora, gde se jemi lubezen gvüšno malo ohladi.

MURSKA SOBOTA. Nedugo tega imel sem posla na sobočkom srezkem poglavarstvu. Kda ta pridem, napadne me eden gospodov, ka sem jaz agitirao za stanovsko listo pri volitvah v Zbornico za trgovino, obrt in industrijo, pa do mi že pokazali za to. Či sem agitirao, nič za to, proti pravdi sem nikaj nej napravo, s tem mojim poslom nema srezko poglavarstvo nikšega posla. Zategadelj prosim, ka se naj vdrügič ljude tak ne napadnejo. — G.

CANKOVA. Ljuba «Domovina», gotovo ne boš zavrpla mojega dopisa, s katerim hočem malo potožiti, kako se nam godi v Prekmurju. Kakor po drugod po svetu je tudi pri nas bila

letina zelo slaba. Gg. župnik in kaplan pa tega ne uvidita, temveč terjata bero kakor običajno. Svoje zastopnike pošiljata po vsej fari. Ti ljudje zahtevajo celo od ljudi, ki nimajo svojega žita, naj žito kupijo ali pa dajo denar. Naš gospod kaplan kaj rad udriha po «Domovini» in naprednih ljudeh. Mislimo pa, da bi bilo tudi dobro, če bi se ozrl malo na hiše svojih pristašev, kjer bi našel marsikaj, kar ni prav. — R. Š.

VEŠČICA. Naš gerent Balaško že to svojo službo opravlja bole pet let. Z njegovim delom smo nikak nej zadovoljni. Nega tistoga dela na občini, kak bi moglo biti. Gnesden treba za občinsko delo človeka, šteri je pripravljeni vso svojo moč posvetiti za hasek občine. Zvun toga pa more takši človek imeti zavüpanje občinarjev za sehom. Zategavolo smo edno prošnjo na gospoda — koga poglavara poslali, ka se gerent Balaško odstavi te mesto njega za gerenta postavi Janez Vratarič, na šteroga cela občina zavüpanje ma, pa zna, ka de Janez Vratarič dober gerent. To prošnjo je podpisao vekši tao občinarjev. Računamo, ka de oblastvo to voljo občinarjev v račun zelo in spunilo.

BELTINCI. V nedeljo, 24. oktobra, je naše sokolsko društvo priredilo vinsko trgatv z godbo in plesom. Čeprav je bilo slabo vreme, je bil obisk dober. Na veselici je vladalo res pravo bratstvo, ker so se vsi dobro zabavali ne glede na stan. Želimo videti v Beltincih še več tako lepih in pristrčnih sokolskih prireditv.

BRDANCI. Že pred dalšim časom je naša evangeličanska občina prosila, naj se nastavi kak učiteljica gospodična Marija Benkova. Ona je dokončala učiteljske v Mariboru z zelo dobrim uspehom. Ali mesta pa vseeno pri nas v Prekmurji nemre dobiti. Obračamo se na merodajna oblastva, naj se naše želje tudi malo upoštevajo. Če oblastva na nas tak malo gledajo, je ne čüda, če nezadovolnost ljudstva raste.

KRIŽEVCI. Mi imamo že duže časa čitalniško društvo, štero ima okoli 30 članov. Imamo pa še malo knjig. Naša pravila so potrjena od srezkega poglavarstva v Murski Soboti,

Obračamo se do vseh prijatelov, šteri nam lejko odstopijo kakše knjige, naj iste pošlejo na našo društvo ali pa na našega predsednika g. nadučitelja Džubana. Naš namen je, širiti slovensko kulturo na najsevernejši točki naše države, in prosimo vse dobre ljudi, ka nam pomagajo.

BAKOVCI. V noči od 13. na 14. oktobra sta rakičanski konjač in Anton Kranjec iz Bakovcev skoro pol vesnice gor zganila zavolo psov. Hodila sta od hiše do hiše in sta od lastnikov prosila po 10 Din in tudi 20 Din, ka ne bi psa gor glasila, če je ne bio privezan. Rakičanski konjač je tudi strelao na večih mestih in tak, ka je žvüljenje v nevarnosti bilo in tudi hiše bi se lejko vüžgale, štere so s slamo pokrite. Oba sta prek dana sodniji v Murski Soboti, gde gvüšno zasluženo plačilo dobita. Gospoda srezkoga poglavara v Murski Soboti prosimo, naj vendar ednok s temi konjači red napravi. Pitamo, ali je to mogouče, ka se enemi 20let-nemi dečki, ar telko je star rakičanski konjač, tak veliko oblastvo v roke dá, kak jo ma eden konjač?

VUČJA GOMILA. Pri nas so dne 26. oktobra pokopali posestnika Franca Sutarja. Umril je še v mladih letih na jetiki. Zapušča ženo. — Naj v miru počiva!

GOSPODARSTVO

Kmetijski pouk

SLABA ŽIVINA — DRAGA REJA.

Po naših kmetijah se gode še razni pogreški in marsikod kar na splošno. Ena teh napak je tudi ta, da redimo po hlevih živali, ki nam naše reje ne poplačajo. Pri kravah n. pr. ni zadosti, da nam sploh molzejo in da dobimo od njih po enega teleta na leto. Potrebno je marveč, da se ta reja res izplača in da nam prinaša tudi nekaj čistega do-toka. To mora zahtevati vsako dobro gospodarstvo. Na to pa danes še zmeraj premalo gledamo ter se še zmeraj zadovoljujemo z vsakojakim užitkom, ki ga imamo od krav,

Soteščan:

Črni mlinar

(Povest iz starih časov.)

Kakor globoka zarez je zevala ozka dolina, izdolbena v prijazno ravnino, posejana s preprostimi vasmí. Bregovi, ki so jo mejili, so bili ponekod poraščeni z leševjem in jelševino, drugod jo je narava obzidala s skalami kakor z močnim zidovjem in le sem in tja se je kazala gola zemlja. Vzhodno stran doline je zapiral Strmi hrib z globoko izoranimi drčami, vodečimi z vrha nizdol po pobočju. Na vznožju je izviral studenec, ki je v vijugasti črti odtekal po dolini. Že na sredi soteske je imel pri nizkem padcu sposobnost goniti dvokolesni mlin na korce, kakršne najdemo še danes pri manjših potokih.

Črna dolina je imenovala ljudska iznajdljivost to kotlino. Poleg imena ji je izumila tudi zanimivo zgodovino. Pripovedujejo, da se je v neznani davnosti grela na Strmem hribu pod visoko pečino grda zmija-troglavi zmaj. Z grozo je gledalo ljudstvo proti onemu mestu, pričakujoč neizogibne nezgode. Pre-rokovano je bilo, da bo nekoč v silnem viharju udarila strela, ki ga bo ubila in grozen naliv ga bo nato pomaknil v dolino.

Prerokovanje se je izpolnilo. Stari možje, ki so vedeli, da se je zmaj izlegel iz jajca dvanajstletnega petelina, so napovedali usodni dan. Na vse zgoraj so se tistega jutra zbrale nad hribom črne megle, odkoder se je oglašal votel grom. Bobnenje se je pretvorilo v ognje-vito treskanje, oblaki so se potegnili prav do

tal ter se ovili griča — nastal je pravcati sodni dan.

Orozen prizor se je nutil okolici, ko je ponehala nevihta. Pod hribom, kjer je prej cvetelo rodovitno polje, je zeval v podolgovati smeri globok prepad. Široka zajeda je vodila izpod pečine po pobočju griča vedno tišje v dolino. Poseben čudež je bil studenec pod hribom, o katerem ni bilo prej nobene sledi. Izginil je tudi zmaj na Strmi skali; ubilo ga je neurje in vrglo v dolino, kjer ga je podsulo.

Izkušeni možje so pripovedovali, da so se proti pošasti združile vse naravne sile. Oramil jo je silen tresk iz težkega temnosivega oblaka, pod njim pa se je udrila zemlja ter ga je pokopala. Zato je treba ubiti vsakega starega petelina, zakaj v svojem dvanajstem letu se poda v gorovje na samotni kraj, kjer izleže jajce, ki se pretvori v mladega zmaja. Vsakih dvajset let mu zraste nova glava. Ko dobi strahovite kremplje in perotnice, tedaj je pošast popolna in jo zarota prirode zalezuje tako dolgo, dokler je ne ugonobi.

Tak početek je ustvarila Črni dolini ljudska domišljija. Še danes kažejo ljudje na prepad pod pečino, kamor se je pogreznila peklenska zmija. Celo pri belem dnevu se izogibljejo tega kraja kakor tudi vse ostale doline, čeprav se je v sredini naselil tujec, ki je postavil ob potoku mlin in vabil sosede v bližino.

Črni mlinar — tako so ga imenovali — je bil mož, čigar zunanost ga je izdajala za pet-desetletnika. Natančna starost ni bila sicer nikomur znana, tudi niso vedeli za njegovo

pravo ime in domovino. Zaradi svoje prikupljivosti si je nabral obilo prijateljev; kmalu je postal samotni mlin zbirališče zgovornih sosedov, ki je slovelo po okolici.

O prebivalcu Črne doline so nenadoma nastale čudne govorice. Ljudje so si pripovedovali zanimivosti, katerih si niso mogli sami razlagati, ter so jih naslanjali na čarovnijo. Tako je mlinar napolnil lonec s prstjo, vanj je vsejal ajdo, tekom pol ure je vzklikla in drugi dan dozorela. Povzročil je, da se je užgalo jajce v vodi in da je kepa snega pričela goreti. V njegovi sobi je v najhujši zimi ozelenela črešnjava mladika, odprlo se je njeno popje in razvilo belo cvetje.

Take in podobne znamenitosti so se o Črnem mlinarju širile po Selinju, preprosti vasi, raztreseni okrog doline. Številni dokazi so jih popolnoma potrjevali. Mož je bil podnevi ves drug človek kakor ponoči. Dočim ga je bila čez dan sama zgovornost, se je v objemu teme — okrog enajste in dvanajste ure — nenadoma globoko zresnil. Razen velikega črnega mačka, ki je bil ves dan pohleven, od mraka do zore pa hudoben kakor zverina, ni puščal nikogar v svojo bližino. Bil mu je zvest spremljevalec in je strahovito zarezal, kadar se je pojavilo kaj sumljivega.

Mlinarjevo spremembo v nočnih urah je pričela slikati ljudska domišljija. Pravili so, da možak vstaja v polnočnem času ter hodi s križem v roki okrog mlina. Ded Bavdek je vedel, da odganja duhove, ki ga motijo v nočni samoti. Fantje so se dregali s komolci, osrčevaje drug drugega, da se o tem osebno prepričajo.

dasi bi morali kot mali posestniki veliko bolj gledati na to, da imamo od živinoreje zares dobre dohodke. Krave nam morajo vso našo rejo poplačati predvsem s svojim mlekom. Zato moramo gledati, da redimo res le take živali, ki dobro molzejo, naj že vnovčujemo mleko kakorkoli. Največ bomo dosegli s kravjo rejo, kjer se da mleko za primerno ceno prodajati ali pa vnovčiti z izdelovanjem mlečnih izdelkov. Nekaj manj bodo dosegli kraji, kjer se mleko uporablja za rejo praseta. Na vsak način je pa v enem in drugem primeru delati na to, da redimo le dobre molznice, ki nam s svojo dobro mlečnostjo res izplačajo rejo. Slabe krave nam namreč tega ne store. Po raznih krajih redimo vole, ker si upamo s to rejo več pridobiti kakor z rejo krav. To je prav, če so kraji za kravjo rejo in mlekarstvo manj ugodni, ali tudi po takih krajih nastane vprašanje, ki je važno zlasti za maloposestnike in ki se glasi: ali se ne bi dalo s kravjo rejo več doseči, če bi z združenimi močmi poiskali ugodnejšo priliko za vnovčevanje mleka, zlasti še, če bi krave tudi vprezali, tako kakor delajo mali posestniki po drugih krajih? To je važno vprašanje, ki se ga moramo resno lotiti tudi po naših volovskih okrajih.

Sploh se je pa v enem in drugem primeru poprijemati le reje zares dobrih živali, da se nam vsa reja bolj izplača in da nam prinaša lepše dohodke. Po drugi strani je pa tudi rejo samo na sebi, zlasti glede krmljenja, izboljšati, kajti le take živali, ki so v resnici dobre za užitek, nam tudi močno krmljenje poplačujejo in je danes le v taki reji pričakovati ugodnih in boljših uspehov. S polovičarskim krmljenjem, kakor je pri nas v navadi, in s slabo živino pa ne pridemo na zeleno vejico. Taka reja je najdražja.

Gorenjski črnolisasti prašič

Ob akciji radovljiskega okrajnega živinorejskega odbora za preskrbo okraja z dobrimi mrjasci so se pred nekaj leti izsledili v nekaterih

rejah radovljiskega in kamniškega okraja tipi prašičev, na katere je obrnil odbor takoj vso pozornost. Značilni za te živali so dolg život, dolgi, ohlapno viseči uhlji ter črnolisasta, oziroma pikasta barva. Živali niso debelih, a tudi ne prefinih, pač pa čvrstih kosti. Zasledovanje njihovega uspevanja ter v vseh ozirih izredno zboljševalnega vplivanja pri križanju z drugimi rejami je prekosilo najboljše nade. Fotografije mrjascev in svinj te vrste ter eno lobanjo je odbor poslal specialistu na dunajski poljedelski visoki šoli dr. Staffeju v svrhu proučevanja. Mnenje g. dr. Staffeja se popolnoma ujema z izkustvi, katere ima odbor s temi prašiči.

Živali se ob količkah dobri reji naglo razvijajo in rasejo, se radi pitajo, dajejo izborna meso ter so odporne proti boleznim, a na planinski paši tudi proti vremenskim nepravilnostim. Plemenske svinje so jako mirne, nerazvajene, zelo rodovitne in mlečne. Pujski dosežejo ob 8tedenskem sesanju povprečno težo od 16 do 18 kg. Povprečna teža eno leto starega kastriranca znaša okrog 150 kg, pri starejših pitanih prašičih pa se je dognalo že do nad 300 kg žive teže. V nekaterih primerih je dala pitana žival same slanice in masti nad 120 kg.

Opisani tip gorenjskih prašičev je nastal nedvomno potom križanja podeželske pasme starega mediteranskega izvora z jokširci in deloma prašiči Hoeschovega tipa. Podeželska stara kri vsekakor prevladuje nad tujo krvjo, kar moramo le želeči, ker to nam jamči za finost mesa, ki bi brez dvoma zelo trpela ob nadaljnji primesi jokširske za naše razmere prežlahne krvi. Odbor je seveda najbolj tipične reje takoj zasegel s tem, da je dal pravilno vzrediti od obranih svinj čimveč mrjascev, katere je dodelil svojim postajam. Živali kamniškega črnopikastega tipa je odbor družil z živalmi sličnega tipa v radovljiskem okraju; njihovo potomstvo v nekaj generacijah je zelo zenačeno v oblikah in lastnostih.

Iz rejskih in gospodarskih razlogov se priporoča ta vrsta prašičev osobito našim malim in srednjim kmetijam, ker je vredna, da se v Sloveniji čimbolj razširi.

V odgovor mu je skoviknila sova tam nekje ob izviru potoka. Mlinar se je prestrašil, da je skoro omahnil in priletel v drevo. «Prav tako je bilo takrat ob tisti grozni uri...» je glasno premišljeval. «Jelke so šumele ob njegovih smrtnih uri in sove so mu pele mrliško pesem... V prvem večernem mraku smo ga pokopali...»

Tako je minula polnočna ura. Kolesa, ki so obstala ob enajstih, so zopet zaropotala; maček je zlezal s kljuko in mlinar se je povrnil v mlin, kjer je izmučen po prestani grozi zadremal na klopi ob peči.

Jože je drugi dan zabičeval svojim tovarišem, da morajo molčati o vsem tem, kar so slišali na opazovanju. Skrivaj se je zanašal, da bo razkril mlinarjeve skrivnosti ter si tako pridobil izpričevalo svojega junaštva.

Drugo noč se je zopet napotil v dolino in skril na prejšnjem mestu. Zdaj se je mlinar zaprl v sobo, kjer je glasno mrmraje hodil sem in tja. Skozi okno ga je videl, kako je snemal križ raz steno in kropil z vodo. Poleg njegove sence je opazil na zidu še drugo senco, ki se je počasi premikala. Potihoma se je splazil k oknu, da se prepriča o navzočnosti kake druge osebe. Nagnil se je z obrazom proti šipi, išoč povzročitelja druge sence, ki ga pa ni mogel najti. Pri tem je neprevidno zadel ob bruno, sloneče na zunanji steni — sprožilo se je ter je z močnim ropotom zdrknilo po steni na tla.

Mlinar je začutil prisotnost nepoklicanega opazovalca. Naglo je odprl okno ter ga je nagovoril, še preden se je mogel odstraniti.

«Kdo si? Kaj iščeš tukaj v pozni uri?»

Gornjegrajski, oziroma mozirski okraj — naša gospodarska Švica

Lepa je naša domovina. Mnogi veliki narodi se ne morejo ponašati s tako raznolično in slikovito naravo kakor mi Slovenci. Ob prehodu severa na jug leži naša zemlja in se radi tega odražajo v njej vsi krajevni čari in mikavnosti, ki jih ustvarja tako zelo različno podnebje. To podnebje in sestava tal ter vodá utisne svoj poseben pečat vsakemu kraju, vsakemu selišču in načinu življenja ter značaju prebivalstva. Ta posebni pečat in obelježje nosi tudi naša Gornja Savinjska dolina.

Ni moj namen peti slavo krasotam tega najlepšega in gospodarsko naprednega dela naše domovine. Zato so poklicani drugi, sposobnejši.

Živahni, od leta do leta naraščajoči tujski promet, krasne, imovitejšim trgom podobne bele vasi ob Dreti in Savinji in snažne kmečke hiše, katere vsepovsod v oknih, na podstavkih in v vrtovih krasi ljubko, tiho cvetje, pričajo zadosti jasno o izredni lepoti naše doline. Pri ustvarjanju teh naravnih krasot, pri katerih slovi gornjegrajski, oziroma mozirski okraj, je odločilno sodeloval s svojo bistrino, marljivostjo in gospodarsko naprednostjo naš savinjski kmet. Naš kmet ne miruje in se trudi, da izboljša svoj gospodarski položaj ter dvigne ugled in gospodarski sloves svoje ožje domovine. Danes slovi n. pr. naša Solčava daleč preko mej države s svojo znamenito solčavsko ovčjo pasmo. Radi tega je pred 14 dnevi pod vodstvom živinorejskega referenta g. Zupanca obiskala Solčavo komisija avstrijskih strokovnjakov, ki so nakupili znatno število plemenskih ovc za Avstrijo. Na glasu je tudi naše marijnodvorsko goveje plemo. Minuli teden je pod vodstvom direktorja Žmavca in inž. Muriha nakupila komisija večje število plemenske živine za srednjo vi-narsko in sadjarsko šolo v Mariboru. Na povzdigi naše živinoreje, te izredno važne

«Zašel sem v dolino,» je Jože hitro našel izgovor. «Zvodile so me čarovnice. Dolgo nisem mogel najti prave poti, šele ko ste me nagovorili, sem se zavedel, kje da sem. Ali bi smel pri vas počakati dneva?»

Dolinski samotar je pogledal na uro, do polnoči je manjkalo le še nekaj minut. Nalašč je odlašal z odgovorom toliko časa, da je odbila usodna ura. Čudak se je po zadnjem udarcu hipoma spremenil. Prijazno mu je zažarelo lice — odprl je vrata in povabil prišleca na prenočišče.

Naglo jima je v medsebojnem razgovoru potekla noč. Prereševala sta starodavne dogodbe in postala dobra prijatelja. Samo o svojem čudnem obnašanju ob polnoči mu ni mlinar ničesar omenil. Jože se te zadeve tudi ni hotel dotakniti, dasi se je pripravljaj načeti jo v pripravnem času.

Odslej ni bilo večera, da bi ne bil obiskal dolinskega samotarja. Včasih se je tudi dalje časa zamudil, toda ko je prihajala enajsta ura, ga je kratkobesedno odslovil. Seveda se je navihanelec vselej podal v izbrano skrivališče, odkoder ga je napeto opazoval. Vsako noč je videl kaj novega, kar ga ni več navdajalo z grozo, ker se je vsemu že privadil.

Vzlic njegovemu molčanju o strahovih pri Črnem mlinu so nastale v okolici govorice, polne strahu in groze. Kdor je ponoči zašel v dolino, je naletel na kako prikazen. Tako je na perišču ob potoku prala velika bela žena. Kremelj je prišel slučajno tam mimo ter jo je nagovoril, meneč, da pere navadna ženska. V odgovor mu je pokazala dolge zobe, štrleče iz mrtvaškega obraza.

(Dalje prih.)

Krokarjev Jože je bil v okolici prvi korenjak. Nagovoril jih je, da so se neke noči podali pod njegovim vodstvom na lice mesta. Skrili so se v grmovje nad mlinom, čakajoč enajste ure.

Iz daljave se je oglasil rezek žvižg. Črni mlinar je planil iz nizke sobe, zabrlizgal je v prste ter pričel hoditi okrog poslopja. Drevesa po bregovih so glasno zašumela. Črni maček je splezal po vratih na kljuko, kjer se je postavil na stražo. Fantom, ki so se v grmovju tiščali drug drugega, so se ježili lasje.

Dolgo časa je hodil možak neprestano okrog mlina, sam s seboj govoreč. Naposled je obstal pred vratmi ter je bridko vzdihnil.

«Primož, zakaj me preganjaš?» je tožil z boleznim glasom. «Ali nisem izpolnil tvoje želje? Storil sem, kar si zahteval, in zdaj me mučiš zaradi tega... Prizanesi mi z zasledovanjem...»

Fantje so se drug za drugim izmazali iz grmovja ter jo ubrali proti domu. Ostal je le Jože, kot voditelj ni maral vreči puške v koruzo. Legel je nazaj za grm, vedoč, da se mu ne more nič zgoditi. Mlinar je trenutno utihnil; samo z rokami je še risal po zraku velike poteze, ki so sličile križem.

Lipa ob mlinu se je stresla v močnem viharju. Njene veje so završale in vrh se je nagnil globoko proti zemlji. Z vrha Strmega hriba se je utrnila rdeča lučka ter je rahlo šumeč zletela v dolino.

«Sedaj prihaja...» se je plašil Črni mlinar. «Pridi in povej mi, kaj potrebuješ... Prikaži se in govori... Zakaj se skrivaš in motiš nočno tišino? Kako naj te rešim iz trpljenja?»

DOMAČE NOVOSTI

gornjesavinjske pridobitne panoge, delujejo s posebno vmeno gg. Maks Stiglic z Rečice ob Savinji, moziški župan M. Goričar, šolski upravitelj v Mozirju Pušenjak, baron Warsberg in Irman v Šmartnem ob Paki. Po marljivem in vztrajnem prizadevanju teh gospodov se je začela uvajati tudi že smotrena kontrola molže.

Na zboljšanju semena domačih žitnih vrst delujeta z uspehom gg. Warsberg in Steblovnik v Šmartnem ob Paki.

Znamenito je tudi smotreno vzgojeno moziško sadje. Saj je predlanska sadna razstava v Šmartnem pokazala, da moziški okraj premore tudi najlepše sadje v mariborski oblasti. Največje zasluge za današnje visoko stanje našega sadjarstva gredo gotovo šolskemu upravitelju v p. gosp. Praprotniku, dr. Goričarju in drugim vnetim domačim sadjarjem.

Za razvoj smotrenega planinskega pašništva pa se posebno trudijo gg. Strnad in Pečnik v Novi Štiti ter župan Plaznik v Lučah.

Kakor vidimo, se poleg lesne kupčije, najvažnejše pridobitne panoge v Gornji Savinjski dolini, vrši zelo živahno gibanje na povzdigi vseh naših gospodarskih panog v gornjegrajskem, oziroma moziškem okraju. Ako se bo to smotreno delo nadaljevalo kakor do sedaj, smemo upravičeno pričakovati, da Gornja Savinjska dolina s primerno podporo in z razumevanjem odločilnih državnih in upravnih činiteljev ne bo slovela kot naša Švica samo radi svojih divnih planin in naravnih krasot, ampak tudi po svojem gospodarskem razvoju in napredku.

Fr. Wernig, kmetijski referent.

Sejmi

5. novembra: Beltinci.

6. novembra: Brežice, Zabukovje (za živino), Nova Cerkev, Rečica, Ponikva, Mengeš, Velike Lašče, Vrhnika, Sv. Križ pri Ljutomeru, Sv. Lenart v Slovenskih goricah, Kropa.

8. novembra: Lesično, Braslovče, Višnja gora.

10. novembra: Puconci.

11. novembra: Laško, Moravče, Št. Gotard pri Trojanah, Oplotnica, Bučka, Ig, Spodnje Gorje, Marenberk, Dražkovec.

12. novembra: Buševca vas.

Kratke vesti

= Vrednost denarja. Na zagrebški borzi se je dobilo dne 2. t. m. v devizah: 100 avstrijskih šilingov za 798.50 do 801.50 Din, 100 nemških mark za 1346.50 do 1349.50 Din, 1000 madžarskih kron za okrog 79 par. 100 italijanskih lir za 242.66 do 244.66 Din, 1 dolar za 56.56 do 56.76 Din, 100 češkoslovaških kron za 167.50 do 168.30 Din, 100 francoskih frankov za 184 do 186 Din.

= Znižana cena živinske soli. Monopolska uprava je znižala ceno živinske soli od 195 Din na 150 Din za 100 kg v solarni. Kmetijska družba za Slovenijo sedaj organizira skupno vagonsko naročilo tega za živinorejo tako važnega krmilnega dodatka. Interesenti se opozarjajo na zadnji razglas v zadnji številki «Kmetovalca».

= Kmetijski tečaji po deželi. Kmetijska družba bo prirejala tekom letošnje zime 2 do 3 dnevne kmetijske tečaje pri svojih podružnicah, ki morajo družbi nasproti zagotoviti naslednje pogoje: 1. zadostno število kmetijskih mladeničev in samostojnih kmetovalcev, ki mora znašati najmanj 20 oseb in ki se morajo zavezati, da bodo tečaj redno obiskovali; 2. pripraven učni prostor; 3. potrebna prosta prenočišča za dve učni osebi, in 4. prost dovoz in odvoz predavateljev na bližnjo železniško postajo. Podružnice, ki želijo pod temi pogoji prirediti kmetijske tečaje, naj to čimprej naznanijo Kmetijski družbi v Ljubljani.

*** Poziv naročnikom-zamudnikom! Pri pregledovanju vplačil za naročnino smo ugotovili, da je precej naročnikov zastalo letos z naročnino za „Domovino“. Vse te zamudnike opozarjamo, naj poravnajo takoj svoj dolg, sicer jim bomo z dnem 15. novembra list ustavili. Naj potem ne reklamirajo in naj se ne pritožujejo! Naročnina je tako malenkostna, da jo pač vsakdo lahko zmaga, saj znaša za četrt leta samo Din 7.50, za pol leta Din 15.—, za vse leto pa Din 30.—. Položnice smo opetovano priložili.**

Uprava „Domovine“.

* Vseh svetih dan se je praznoval v Sloveniji po stari lepi navadi. Ta dan je posvečen spominu dragih pokojnikov in temu spominu se Slovenci že od nekdaj rad bogato oddolži. Pokopališče pri Sv. Križu v Ljubljani je bilo spremenjeno v ogromen vrt z najpestrejšim cvetjem. Popoldne so se vršili na njem cerkveni obredi. Po molitvah pa je številni pevski zbor zapel več žalostink. Zvečer je nudilo pokopališče lepo sliko. Celotno morje lučic je trepetalo na grobovih. Ljubljana se je tudi letos spomnila žrtve avstrijskih rabljev, ki so pokopane na Suhem bajerju. Tudi ti grobovi narodnih mučnikov so bili okrašeni in je ob njih opravi cerkveno slovesnost šentjakovski župnik g. Janko Barle.

* Naša druga povest, katero pričenjamo priobčevati z današnjo številko, je Šoteščanov «Črni mlinar», ki bo gotovo ugajal vsem našim bralcem in bralkam. Povest je krajša. Njej bo sledila že napovedana Stražarjeva povest «Iz življenja škocijanskega mežnarja». Po novem letu bo začela izhajati daljša, zelo zanimiva povest izpod peresa čitateljem že znanega pisatelja Silvestra.

* Ne pozabite na poplavljenice! Strašna povodenjska nesreča, ki je zadela velik del Slovenije, je številnim posestnikom uničila vse pridelke, zgradbe ter poleg tega pokvarila še rodovitno zemljo. Mislite na te siromake in darujte zanje po svojih močeh!

* Zaupni sestanki SDS v ljubljanski oblasti. Od 1. do vključno 31. oktobra t. l. je oblastno tajništvo SDS za ljubljansko oblast priredilo v svojem področju 50 zaupnih sestankov, kojih so se udeležili delegati iz centrale v naslednjih krajih: v Metliki, Podzemlju, Gradcu, Črnomlju, Semiču, Vinici, Novem mestu, Šmihelu, Prečnu, Mirni, Mokronogu, Škocijanu, Krmelju, Žužemberku, Dvoru, Straži, Brežicah, Dobovi, Bregani, Grosupljem, Višnji gori, Stični, Št. Rupertu, Krškem, Raki, Bučki, Vidmu, Velikih Laščah, Ribnici, Dolenji vasi, Sodražici, Litiji, Šmartnem pri Litiji, Gradcu pri Litiji, Zagorju ob Savi, Kotredežu, Aržišah, Lescah, Breznici, Koroški Beli, Bledu, Gorjah, Srednji vasi, Bohinju, Jesenicah, Kranjski gori, Št. Vidu, Viču, Trzinu, Begunjah. Vsi sestanki so bili polnoštevilno obiskani.

* Indijski pesnik v Jugoslaviji. Časopisje poroča, da namerava obiskati indijski pesnik Rabindranat Tagore Beograd in Zagreb. Mogoče bo posevil tudi Ljubljano.

* Zlata poroka. Iz Kranja nam pišejo: Upokojeni cestar gosp. Ignac Veternik je slavil dne 23. oktobra t. l. 50 letnico svoje poroke. On in njegova žena sta še oba čvrsta in zdrava. Naj bi jima bilo prisojenih še mnogo let!

* Velik izvoz sadja iz ptujske okolice. Kakor poročajo, se je iz ptujske okolice izve-

okrog 600 vagonov sadja. Največ ga je šlo v Nizozemsko, Nemčijo in Avstrijo. Če se bodo ta tržišča obdržala, bo to važnega pomena za sadjerejce ptujske okolice.

* Stanje bolnikov v naših bolnicah. Po uradnih podatkih je bilo prejšnji teden v bolnicah Slovenije 2941 bolnikov. Največ sta jih zabeležili splošna bolnica v Ljubljani, in sicer 540, ter bolnica za duševne bolezni na Studencu, kjer je bilo v oskrbi 412 oseb.

* Regulacija potoka Grajene. Iz Ptuja poročajo, da je začela občina z regulacijo potoka Grajene, ki je povzročil ob poplavih že mnogo škode.

* Laška pivovarna odpušča delavstvo. Iz Laškega nam pišejo: Tukajšnja pivovarna je začela zdaj na zimo odpuščati svoje delavce. Pri tem postopa tako, da postavi na cesto predvsem ožene delavce s kopico otrok. Odpuščenih je že nad 20 delavcev, po večini takih, ki so bili uslužbeni že po 10 do 30 let v pivovarni. Zdej jih je zadela hvalažnost delodajalke, ko so ji pustili svoje zdravje in moči. Pozivamo merodajne faktorje, da posredujejo v prilog tem siromakom. Če je kriza v pivovarniški stroki, jo morajo trpeti tudi podjetniki, ne pa samo delavci!

* Vzrok povodnji. Iz Poljanske doline nam pišejo: Letošnje povodnji so dale mnogo povoda o razmišljanju njihove povzročitve. Od več strani se navaja kot vzrok preobilo sekanje gozdov. Ta trditev ni redka celo iz ust ljudi, katerim tukajšnji kraji niso nepoznani. Nepoznalec tukajšnjih krajev, ki kaj takega sliši ali bere, si pač misli, da bo zdaj in zdaj posekano poslednje gozdno drevo ter da se po rebrih naših hribov in gora razprostirajo že same goličave, podobne sivemu Krasu. Ne, ni tako. Po naši dolini kakor po vseh, zadnja leta po povodnji prizadetih krajih se razprostirajo še vedno najlepši, najbujnejši gozdovi, ki so ponos in največje bogastvo našega kmeta. Seka se le za potrebo in kar je res zrelega za sekanje. Le redki so oni zagnani gospodarji, ki bi posekanih prostorov znova ne zasadili, k čemur jih dosti pазno sili še šumarska uprava. O tem, kako so vsi ti kraji zaraščeni z gozdovi, bi lahko pričali vsakoletni številni izletniki v te kraje. Vzrok povodenjskih nesreč je vse kje drugje, kar bi mogli morda pojasniti po daljših opazovanjih strokovnjaki (opazovalci zemlje in vremenskih pojavov).

* Povodnji, viharji in toča v Sloveniji. Letos ni ne konca ne kraja vremenskim katastrofah. Prejšnji petek in soboto je bila Slovenija zopet pozorišče povodnji, strahovite burje in mestoma strašne toče. Silen vihar je skoro po vsej Sloveniji napravil več ali manj škode. Izdiral je drevesa, podiral kozolce, odnašal strehe in mestoma celo vlomil šipe na oknih. Povodenj je povzročila veliko škodo posebno ob Savi. V Gornji Savski dolini je porušila 8 državnih in 14 zasebnih mostov, več hiš in gospodarskih poslopij. Zelo hudo je prizadela povodenj Kranj. Savinjska dolina je bila zopet poplavljena. Debela toča, ki je padala po raznih krajih Slovenije, je pobijala šipe na oknih. Pred njo so se morale poskriti ptice in pa perotnina na dvoriščih. Škoda, ki je povzročena po teh katastrofah, je zopet ogromna. Merodajni činitelji bodo morali gledati na to, da se doseže odpis davkov skoro po vsej Sloveniji, saj ni pri nas kraja, ki bi ne bil kolikor toliko prizadet po letošnjih vremenskih nesrečah.

* Vse, ki so naročili «Mačeho s Kompoljskega gradu», prosimo, da se čimprej poslužijo priloženih položnic. Pridobivajte novih naročnikov! Ne pozabite tudi, da dobite za 20 Din štiri knjige (dve vezani otroški in dve broširani

za odrasle) pri založbi «Vigred» (I. Albreht), Ljubljana, Škofja ulica 8/L.

* **Kmetovalcem gornjegrajskega okraja.** Prejeli smo: Ker mi je nemogoče posloviti se od vsakega posameznika osebno, sporočam tem potom vsem kmetovalcem, s katerimi me je družilo kmetijsko pospeševalno delo, da sem menjal svoje službeno mesto. Zahvaljujem se za vso prijaznost, ki ste mi jo izkazali glede mojih gospodarskih prizadevanj, zahvaljujem se tudi za stvarno razumevanje, kakršnega nisem našel doslej v vsej dobi službovanja na Štajerskem. Nisem šel sprva rad v Vaš okraj, ko pa sem spoznal vrline prebivalstva, lepoto in gospodarske možnosti Gornje Savinjske doline, sem se žutil povsem domačega med Vami in s prav težkim srcem sem odhajal od Vas. Želim, da bi ledina, ki sta jo nekoč z vidnim uspehom orala v Vašem okraju gg. Jelovšek in Zupanc in sva jo potem nadaljevala g. Lap in moja malenkost, postala še kdaj prav rodovitno polje v blagor Gornje Savinjske doline. — Fr. Wernig, kmetijski referent v Laškem.

* **Poroka.** Pišejo nam: V nedeljo 31. oktobra se je v Šmarju pri Jelšah poročila gđ. Frančiška Pezdevškova, posestnica, iz znane Arzenškove hiše od Sv. Roka nad Šmarjem, z g. Valentinom Černetom iz Ljubljane. Novoporočenca se stalno naselita v Ljubljani. Bog jima daj v novem življenju svoj blagoslov in pa dosti sreče!

* **Strašna toča in burja v Savinjski dolini.** Iz Braslovč nam pišejo: V soboto popoldne je med nevihto padala pri nas tako debela toča, kakršno komaj pomnijo najstarejši ljudje. Toča je pobila nešteto šip v oknih in marsikje obkrušila zid. V petek zvečer smo vrhu tega imeli še strašen vihar, ki je podiral kozoce in drevesa ter oškodoval strehe. Zlasti v gozdovih so izruvane cele skupine dreves. Razen tega smo imeli tudi povodenj, kekršne že dolgo ni bilo. Ker pri nas položaj ni ugoden za katastrofalne poplave, se je voda prav hitro odtekala, tako da povodenj sama ni napravila posebne škode. Če bi prišla takšna toča pred dobrima dvema mesecema, ko je bil še hmelj na drogovi, bi bili naši kmetje sedaj siromaki, ker bi toča vse zbila v tla.

* **Beda železniških delavcev.** Iz Maribora nam pišejo: Pilec teh vrst je od leta 1920. zaposlen pri železnici kot stalni skladiščni delavec. Plače imam na dan 35 dinarjev. S tem denarjem moram preživljati vso obitelj z ženo in tremi nedoraslimi otroki od 5 do 10 let. Že itak imamo majhne plače, a k temu nas je doletela še redukcija znižanja števila delovnih dni. Predzadnji mesec so bili s to redukcijo oblogodarijeni predvsem tisti, ki imajo kakšno hišo ali posestvo, viničarji in sploh kakšne postranske dohodke, zadnji mesec pa je prišla ta nesreča tudi na nas, ki živimo samo od tega zaslužka. Kakor pravijo, bo ta prisiljeni dopust trajal do aprila 1927. Kaj naj začnemo? Zima je predurmi, treba bo obleke za obitelj, denarja za kurjavo itd. Obračamo se na vse strani, a ni nobene pomoči. Odgovarjajo nam, da ni kredita. Za nas, delavce, ki imamo itak plačo samo za 25 dni v mesecu, ni kredita, tako da je morala priti redukcija delovnih dni. Sedaj snemo jesti samo 15 dni v mesecu, ostale dni pa naj si pomagamo menda z zrakom. Ali na odgovornih mestih nimajo nikakega socialnega čuta? Naša država je bogata po prirodi, malo ima prebivalstva in niti za vse te prebivalstvo ni dela. Nesposobnost na odločilnih mestih zakrivlja, da ob vsem bogastvu Jugoslavije strada cela množica ljudi.

* **Rekordna stavbna sezona.** Pišejo nam: Občina Murska Sobota je to leto do sedaj izdala 78 stavbnih dovoljenj. Od tega je bilo 69 dovoljenj za zgradbo novih hiš in nekaj malega skladišč, 9 dovoljenj pa za prezidavo na že stojenih novih hišah. Prav gotovo je to rekord za občino, katere šteje komaj 3000 duš. Gradbeno gibanje sta pospešila predvsem dva činitelja: lanske letna povodenj, ko se je porušilo 11 hiš, nekaj pa se jih je radi nevarnosti, da se same po-

derejo, moralo podreti in so se namesto teh hiš zgradile nove predvsem z veliko državno podporo, katero je občini oskrbel g. veliki župan; nadalje pa agrarna reforma, katere je dodelila onim, ki hočejo zidati, grofovsko zemljo za stavbišča. Na spodnji strani gimnazije je zrasla kar čez noč nova naselbina agrarnih interesentov, med katerimi je tudi mnogo državnih nameščencev.

* **Beračenje za brežiški samostan.** Pišejo nam: Po Savinjski dolini pobira darove za brežiški samostan neki silno vsiljiv pater, ki se ne zadovolji samo z manjšo vsoto, nego vsi na svoji žrtvi tako dolgo, da se ta poda za večjo vsoto ter se tako znebi nadležneža. Savinjčani so dobili lep denar za hmelj in imajo zato neprestano na hrbtu kakšne nabiralce nepotrebnih darov. Omenjeni nadležni možak je iz številnih žrtev iztisnil na pr. v braslovski občini po 1000 dinarjev. Od neke ženice je dobil, kakor pravijo, celo 1200 dinarjev. Nedavno so pobirale v Savinjski dolini tudi neke ženske za neke ljubljanske zvonove. Ali je vse takšno beračenje dovoljeno? Mislimo, da tudi ni potrebno. Bog ni rekel, da je treba skrbeti za razkošnost kakšnih samostanov ali podobnega, ker se z denarjem ne dajo kupiti nebesa, pač pa bi Najvišjemu v nebesih ugajalo, če bi ves ta pobrani denar šel v prid onim neštevilnim siromakom, ki so jih gospodarsko uničile letošnje strahovite poplave.

* **Okrožni urad za zavarovanje delavcev v Ljubljani** opozarja na dejstvo, da se v zadnjem času pojavljajo sumljivi elementi pri delodajalcih in pod pretvezo, da so uradovi nameščenci, inkasirajo zavarovalne prispevke. Delodajalci se ponovno obveščajo, da posedujejo vsi uradovi nameščenci, katerim je poverjeno pobiranje prispevkov, uradna pooblastila, veljavna za celo območje pristojne ekspoziture, in uradne legitimacije s fotografijami. V sumljivih primerih naj zainteresenti zahtevajo predložitev navedenih pooblastil, da se obvarujejo škode. Osebe, ki se ne morejo zadostno legitimirati, je izročiti oblastvom.

* **Tri smrtne žrtve povodnj.** Pišejo nam: Ob povodnji v soboto so pri vasi Zmincu, dobre pol ure od Škofje Loke proti Poljanam, utonili oče in dva sinova, oziroma pastorka. Nesreče so baje več ali manj sami krivi. Napravili so nekak čoln za primer še morebitne kake potrebe ter ga hoteli preizkusiti, pri tem pa so bili baje malo vlinjeni in prepogumni. V takem stanju so zavozili v glavni tok, se prevrnili in utonili. Četrta oseba, ki je bila z njimi, se je rešila.

* **Nevihta poškodovala mariborski Narodni dom.** Vihar, ki je razsajal v petek zvečer, je odnesel vrh stolpa mariborskega Narodnega doma. Le slučaju se je zahvaliti, da se ni zgodila večja nesreča.

* **Vihar odnesel podstrešje.** Iz Velike Nedelje nam pišejo: Skozi vse leto imamo zaradi naličev same nesreče na travnikih, njivah in vinogradih. V noči od sobote na nedeljo ob 2. uri pa smo imeli tako strašno burjo, kakor bi se bližal sodni dan. Burja je odnesla g. Karlu Rajhu iz Viničarije v Vičanskem vrhu podstrešje in ga vrgla v tujo gorico, ki je precej oddaljena od viničarije. Veter je podrl na dotični viničariji tudi dvoje svisel in dimnik, ki je zlomil deske in par tramov v sprednji sobi, v kateri je spala viničarka s svojo že priletno družino. Ta družina o vsem tem baje ni ničesar slišala, temveč je mirno spala do dneva. Res sladko spanje, ki bi si ga želel vsak zemeljski trpin.

* **Kap ga je zadela.** V Novem mestu je umrl zadet od kapi 27letni Ivan, sin posestnika in gostilničarja gosp. Ivana Košaka. Pokojnik je bil miren in značajan fant ter od vseh spoštovan. Blag mu spomin!

* **Požar.** V noči od prejšnjega petka na soboto je nastal v Rigonah pri Dobovi požar, ki je upepelil dve hiši in pet gospodarskih poslopj. Ogenj bi bil zahteval kmalu tudi človeško žrtev. Posestnica Marija Ciruška je dobila nevarne opekline in so jo morali prepeljati v brežiško

bolnico. Osem gasilnih društev je komaj moglo omejit požar. Škoda znaša okroglo pol milijona dinarjev.

* **Med dražbo pobegnil.** Tomaž Planinšek, posestnik na Klenovem pri Trbovljah, je zašel v velike dolgove. Te dni se je vršila v Laškem sodna dražba njegovega posestva, katere bi se moral udeležiti tudi Planinšek. Posestvo z vsemi nepremičninami je kupil Ciril Skalič iz Belovega. Ko je ta prišel na posestvo, je ugotovil, da mu je v času, ko se je vršila dražba, odpeljal Planinšek konja in voz. Orožništvo je takoj stopilo na akcijo.

* **Roparski napad.** Pred kratkim je bil napaden na ločenski cesti pri Novem mestu davčni uradnik g. Franc Bele od dveh roparjev, ki sta govorila hrvatski in zahtevala od njega denar z besedami: «Daj novac, ti si trgovec!» Ker nista pri g. Beletu našla nikakega denarja, sta mu vzela le uro.

* **Vlom.** Iz Kladja nam pišejo: Pred kratkim je vlomil neznan storilec skozi okno v hišo tukajšnjega posestnika g. Josipa Brenka ter odnesel žensko žepno uro in vsoto denarja — birmško darilo domačega fanta. Druga tati ni našel, ker je posestnikova žena slučajno vzela denar s seboj, ko je posetila neko sosedo. Kakor se sumi, je dotični vlomilec imel sivo obleko in bil bolj velike in slabotne postave.

* **Tatvina.** Iz Ključevcev pri Ormožu nam pišejo: V minulem tednu je neznana oseba okradla posestnico Cajnkovo za 300 Din gotovine. Kakor se sumi, je tatvino izvršila neka domača oseba.

* **Zlatnike so našli v terpentinovem milu.** Zlatnog naslednji: Marija Postružnikova (Sv. Primož na Pohorju), Sbiljna Reštanjeva (Rajhenburg), Vincenc Drašo (Stojnici pri Ptuj), Marija Šalijska (steklarna Hrastnik), Jožef Retaršak (upok. rudar, Hrastnik), Lojzka Varlova (Vranjsko), Marija Kakaljeva (Predoslje pri Kranju), Vekoslava Medoštijeva (Omiš), Alojzij Borštnar (Bevško-Trbovlje), Marija Selenikova (Sv. Jakob v Slovenskih goricah), Terezija Gnilšakova (Loka pri Trbovljah), Marija Drobnetova (Šmarje pri Jelšah), Dinka Kolškova (notarjeva soproga v Marenbergu), Silvan Bernobič (Maribor), Cila Ambrožičeva (Dovje 17), Marija Stibernikova (Zg. Brezovo, pošta Višnja gora), Marija Ruparškova (Vrhnika), Tusti Brenčičeva (Gernice pri Ptuj), Franca Cudermanova (Trboje), Pepca Oparova (Grm pri Ponikvah), Marija Prinčeva (Petrovče pri Ptuj), Marija Javornikova (Mežica), Marija Leskovarjeva (Skrbec, Majšperk), Geza Vinček, Strojnice pri Ptuj, Eva Korbarjeva (Marno, Dol pri Hrastniku), Roza Rebernikova (Krško), Ivana Koširjeva (Prezid), Neža Ličarjeva (Trbovlje 2), Alojzija Mastenova (Verd), Anica Kenjevodova (Mostar), Marija Miletičeva (Pajinora, žandarska stanica, Fužine), Rozika Bradačeva (Zagreb, Ciglana 8), Anka Troppova (Varaždin, Vrazova 23), Ankica Pavičičeva (Hrv. Kostajnica), Cveta Halambakova (Kustošija 124), Urša Vlašičeva (Velafuka, Dalmacija), Roza Ribar (Karlovac), Gospodja popa Nike Vukajevića (tu Ceranjima kod Benkovca).

* **Zlatnike v milu «Gazeta» so našli:** Tončka Schweigerjeva (Vranoviče), Micika Kamposjeva (Sv. Urban pri Ptuj), Marija Aberškova (Spodnje Dovže pri Slovenjgradcu), Slava Veričeva (Glina), Terezija Lipovčeva (Vratišinec), Anton Eržen (Gorenja vas), Marija Breznikarjeva (Breg pri St. Rupertu), Marija Kočevarjeva (Metlika št. 29), Anka Jaringerjeva (Zagreb, Margaretska ul. 4), Avgust Slatković (Beretince pri Varaždinu), Marija Horvatova (Mačkovec pri Čakovcu), Elizabeta Strelčeva (Bukovci pri Ptuj), Helena Nadujeva (Radeče), Terezija Nagličeva (Ljubljana, Bohoričeva ul. 27), Milka Mlinarjeva (Motnik), Marija Petkovškova (Grčarevec pri Planini), Justa Suštarjeva (Ljubljana, Rimska cesta), Marija Vodopivčeva (Stična), Marija Pečaričeva (Čurle št. 2), Milan Čulić (Bos. Krupa), Drago Potkonjak (Bos. Krupa), Roza Kunceva (Rovte št. 205 nad Logatcem).

Ka je treba znati prekmurskemi kmeti

V leti ma kmet na polji dosti dela. V zimi pa je njeni pole zapreto in lejko dela samo doma pri hiši. Ar pri hiši v zimi kmet dosta dela nema, ima on več prostoga časa. Ka naj eden kmet v zimi dela? Na zabave nemre hoditi, ar telko pejnez nema. Celo noč spati nemre, ar so noči preduge. Gnesden pa je svet je tak raztalani, ka si človek more vsakšo viro za svoj hasek pončicati, či šče, ka si žitek pogogša.

Vsakši kmet more znati, kak se svet gnesden obrača. Kmet more znati, kak se virstvo najbogše pela. Vse takše dobre tanače on najde v novinah. Zaj pa se pitamo, štere novine so za prekmurskega kmeta najbogše. Na to pitanje lejko odgovor damo. To je «Domovina», štero v Prekmurji že vsakši pozna. Vsi prijatelje, šteri «Domovino» že duže časa čete, ne mislite, ka je zadosta, ka Vi sami čete «Domovino». Vaša dužnost je, da Vi kak pametnejši med našim ljudstvom idete k vsem svojim prijatelom in jih naročite na «Domovino». Vi bodite aposteli našega dobrega, pa gnesden ešče zapuščenoga ljudstva. Delajte na to, ka med našo ljudstvo svetlošča pride. «Domovina» piše za mir in lubezen med ljudstvom.

Pri vsakšoj hiši more biti «Domovina», štera piše od virstva, politike in od novic na celom sveti. «Domovina» našemi ljudstvi oči odpira in zato jo naši nasprotniki tak sovražijo. Prvejši časi, gda je gospoda mislila, ka je kmet samo mara, štera naj se celi svoj žitek za gospodo mantra, so minoli. Kmet, sirmaški delavec, je tudi človek in ma tudi on pravico do poštenoga žitka. Nažente vse od Vaše hiše, šteri Vam druge novine ponujajo, ar oni z Vami pošteno ne mislijo. Idite od prijatelja do prijatelja in jih na pravo pout spravte. Našo prekmursko ljudstvo naj ednok na pravo pout pride. Delajte vsi na to! Što doma ostane, tistemi bo sledkar žao, ar našo ljudstvo že vkuper ide.

Drugi tanač, šteroga dam kmetom okoli Predanovcev, Fokovcev in Križovcev. Vi vsi ste tak srečni, ka svoje kmečke posojilnice mate. Pasko mejte, ka Vam ta sreča ne vesne. Posojilnice v Fokovcih, Predanovcih in Križovcih so Vaše. Vi sami virtite pri njih. Vaši žmetno zasluženi pejnezi majo mesto le v Vaših posojilnicah. Za te Vaše posojilnice stojijo dobro Vaši najbogši kmetovje. Posojila iščite pri Vaših posojilnicah, ar jih tam dobite za najfalejše obresti. Včite se šparati, ka bote na stara lejta kaj meli. Vsakši pejnez, šteroga gnes ne ničate, neste v posojilnico, ar Vam an ednok dobro pride.

Što pejneze ma, pa jih ne da v svojo domačo posojilnico, on je ne pravi prijatelj svojega ljudstva. On nešče, ka si naj ljudstvo z njegovimi pejnezi pomaga. Brat proti brati nesmi več delati.

Samo tistih mao, gda se bomo mi vsi na edno močno, vkuperdržanje navčili, lejko bogši žitek čakamo. Zato vsi na delo, ka to naj sprle dosegnemo.

Prekmurski kmet.

Ljudsko vseučilišče

O PREMOGU.

Pri lesu smo uporabljali solnčno toploto, ki jo je bilo vsrkalo rastoče drevo v preteklih letih. Srečno naključje pa nam je ohranilo ogromne množine solnčne toplote tudi iz preteklih stotisočletij. Če gremo daleč nazaj v sivo minulosť naše zemlje, v dobo, ko še ni bilo človeka, ko so poleg nekaterih žuželk živele le ribe in raki, pridemo v tako zvano dobo premoga. Zemeljska toplota je bila tedaj izdatno večja kot danes. Zrak je vseboval poleg kisika še veliko množino ogljikove kisline. V tej dobi so zeleneli in cveteli bujni gozdovi. Velikanska debela so stala drugo poleg drugega, in kjer so se zrušila stara drevesa, so začela rasti nova. Tako je rasel gozd,

235

dokler se ni mlada zemlja še enkrat zganila v notranji vročini in se je gozd radi burnih sunkov divjega potresa sesul. Uničeni gozd je sto metrov visoko pokrilo kamenje in blato. Leta so minila in nad to plastjo je zopet zazelenelo. Na istem mestu, le sto metrov više, je v novi krasoti zrasedel nov gozd. Čez kakih tisoč let pa je moral tudi ta gozd občutiti minljivost vsega zemeljskega. Zopet se je zemlja zrušila in zagrnila vso to krasoto. A neizčrpna moč rasti je premagala tudi to pokončanje, premagala še tretje, četrto in peto. Katastrofe so postale redkejše. Gozdovi poznejših časov rastejo in minevajo, ne da bi jih zasulo kamenje. Zemlja pa se stara, na njej se pojavljajo nove rastline, nove živali in slednjič človek. V globotini pa počivajo stara drevesa. Z neznansko težo pritiska nanje kamenje, ki jih je že stlačilo v strnjeno plast. Od spodaj gor pa deluje zemeljska toplota in ko so tako ležala debela prvih petdeset tisoč let, se pokaže na njih globoka sprememba. Godi se jim kot polenu na ognju. Voda uide, od lesovine se odločijo ogljikovi vodiki, ostane temnorjav premog, ki seveda še vedno očituje strukturo lesa. Iz lesa je nastal rjavi premog. Pri najmlajših gozdovih, ki so bili zasuti šele pred petdeset ali sto tisoč leti in leže zato tudi precej tik pod zemeljsko površino, lahko še danes opazujemo to stanje rjavega premoga. Zasuti gozd leži tu tako tik pod površino, da se izplača odstraniti pokrivačo plast in kopati premog v tako zvanem dnevnem kopu.

Pri gozdu premogovne dobe pa je stvar drugačna. Tu je bil postal les že zdavnaj premog, preden so se pojavili na zemlji prvi ljudje. Prvim petdesetim tisočim let sledi drugi in stotisočletja se vrste v milijone. Premog postaja vedno bolj črn in trši. Vsebuje vedno manj vodika. Ze je pri najprej zasutem gozdu nastopilo stanje, ki ne dopušča veliko več sprememb. Premog sestoji tu že iz 97 % čistega ogljika, je trd kot kamen ter ima kovinasti zvenk in svit. Najspodnejši gozd je postal antracit. Pa tudi v drugem gozdu so plini večinoma že ušli iz lesa. Ta premog daje enakomerno vročino, a ne več zubljustih plamenov. Šele v tretjem gozdu najdemo premog, ki gori s plamenom, in slednjič trčimo v četrtem skladu na premog, ki je bogat s plini.

Ko so minevala stotisočletja, se je zemlja gubancila, je dobivala gube. Zgubancila se je tudi površina nad skladi premoga ter postala valovita. Dež in sneg, mraz in led sta odbrusila višje ležeča mesta na površini in lepega dne je prišel na takem mestu gozd iz premogovne dobe zopet na dan. Sočen in zelen je bil legel pod zemljo. Kot črn kamen se je zopet pojavil. Nihče se ni zmenil zanj in stoletja, morda tisočletja je tako ležalo črno kamenje. Tupatam je zašel kak kamen na pastirski ogenj in s čudom so zapazili, da gori. To se je hitro razvedelo in že v šestnajstem stoletju so začeli tako gorljivo kamenje voziti v mesto na prodaj. 1619. je vpeljal Dud Dudley premog namesto oglja v plavže. Tega leta začne premog stalno izpodrivati les. Pridno so začeli znašati črno kamenje, kjerkoli so ga dobili, so ga pobrali. Kmalu pa ni zadostoval navadni dnevni kop, ker so morali priti do skladov, ležečih globoko v zemlji. Tako so začeli s kopanjem globoko pod zemljo. Kaj to pomeni, po-

Enrilo

Splošno priljubljen

kavni nadomestek,

okusen i cenen.

Dobliva se v vsej

dobro asortiranij

kolonijalni trgovinaj.

stane jasno, če si predočimo, da leže nekateri skladi angleških premogovnikov globoko pod višino morske gladine in da so nekateri skladi premoga na Vestfalskem 800 m pod zemeljskim površjem.

Velikanski stroji spravljajo danes iz raznih premogovnikov ogromne množine premoga, ki proizvajajo toliko toplote, da bi zanjo v enem samem letu porabili vse gozdove na svetu. Iz tega dejstva je razvidno, kako velike važnosti so za nas črni podzemeljski zakladi.

IZ POPOTNIKOVE TORBE

ZOPET STRAŠNA POVODENJ.

Poljanska dolina, 31. oktobra.

V začetku zadnjega tedna nismo videli snega samo na Blegašu in drugih višjih hribih, ampak je bil že tudi v dolini sami. Zapadel je skoro za ped visoko ter povzročil obilo škode po vrtovih. K vsem križem in težavam je prišla še ta. Vendar je sneg zaradi nastalega južnega vremena kmalu skopnel.

Temu je sledila od petka na soboto silna nevihta z bliskanjem in grmenjem ter silnim vetrom in hudim dežjem. Vihar je bil tako močan, da je preobračal kozolce ter odkrival in odnašal strehe. Zaradi obilnega dežja smo imeli novo povodenj. Sicer ta ni bila tako katastrofalna kakor ona koncem septembra, vendar je voda preplavila vso dolino in odnesla, kar je še prejšnja pustila. Posebno deroč je bil potok Ločilnica, ki je naredil v Volski dolini proti Javorjeku obilo škode. Odnosla je vse nanovo postavljene zasilne brvi in mostove razen onega v Poljanah. Odnosala je prst s polja, kjer je prva povodenj pričela trgati ter s tem napravila posameznikom ponovno občutno škodo. Sedanja poplava je pometla s še ostalimi jezovi. Tako je pretrgala in odnesla jez poljanskemu županu gg. Debeljaku na Visokem ter mu povzročila k prejšnji že tako veliki še novo občutno škodo. Veliko škodo so utrpeli tudi drugi, ki imajo ob vodi ali blizu te svoje naprave.

Vse polje, ki je bilo tu in tam kolikor toliko očiščeno kamenja in druge navlake, je zopet takšno, kakršno je bilo. Vsi naporji so bili torej ničevi.

Ako bi vsaj odslej hotela biti jesen lepa in zima ugodna, se bo že marsikaj naredilo in popravilo do spomladi. Ljudje so se oprijeli z vso vnemo dela. Kakor smo že pisali, brez znatne pomoči od katerekoli strani ne bo šlo. Brez tuje podpore bo dolina ostala za dolgo dobo kljub vsej marljivosti ljudstva puščava z velikim siromaštvom.

ZA PRAVICE NAŠIH OBČANOV.

Sv. Lovrenc na Dravskem polju, 2. novembra.

Občinski odbor naše velike občine je sestavljen iz članov naprednih strank in klerikalcev. Ker pa imajo klerikalci v odboru le en glas večine, ki ni vedno siguren, se sklepa večinoma le o onem, v kar pritrdijo napredni člani občinskega odbora. Do sedaj smo še dobro izhajali,

gospodarili sta pri sejah uvidevnost in pravičnost. Naučili so tega klerikalce napredni odborniki, ki so takoj v začetku poslovanja občinskega odbora nastopili enotno ter s par energičnimi nastopi pokazali klerikalcem, da se v naši občini že svita.

S prihodom novega župnika so pa začeli klerikalci živahneje delovati. Med drugim je kupil g. župnik semeniško hišo s polnim prepričanjem, da mora polovico kupnine plačati občina, a lastnik bi pa naj bila cerkev. Župan g. Beranič, ki je sicer uvideven in si da dopovedati, je hotel na zadnji seji doseči tozadeven občinski sklep, katerega mu je napisal g. župnik. To se mu je pa izjalovilo, ker so napredni člani občinskega odbora po danem protestu korporativno zapustili sejo, tako da je bila seja nesklepčna. Takih kupčij, kjer bo le občina plačnica, ne pa lastnica, ne bomo dopustili. Naša občina nimaa denarja za kupovanje kakih hiš g. župniku.

Red v našem gasilnem društvu, ki je pa popolnoma v klerikalnih rokah, se je jasno pokazal pri požaru 30. pr. m. Gorela je hiša sredi vasi Sv. Lovrenc in je bila velika nevarnost za sosednje hiše, brizgalca našega pridnega gasilnega društva pa se je nahajala že več mesecev v Pletetjah, kjer je radi malomarnosti društvenih funkcionarjev ostala ob priliki zadnjega požara. Le pridnosti vaščanov, ki so glasno zabavljali nad tem redom v gasilnem društvu, se je zahvaliti, da je bil ogenj pogašen, preden so pripeljali brizgalno. Ali naj takemu društvu občina še da kako podporo? Ne, tako dolgo, dokler ne napravite reda, občinskega prispevka ne dobite. Za to bodo skrbeli napredni občinski odborniki, katerim je le blagostanje občanov glavni smoter. Tega smotra pri gasilnem društvu ni videti.

»Domovina« in drugo napredno časopisje je v naši fari kljub veliki protigagitaciji zelo razširjeno. Ljudstvo polagoma spoznava, da ni samo za to tu, da bi vedno le dajalo za cerkvene gospode, temveč zahteva tudi svoje pravice. Te bodo pa zasigurali občanom edino napredni občinski možje.

LAŠKI OKRAJNI ZASTOP.

L a š k o, novembra.

Due 30. oktobra t. l. je tukajšnje srezko poglavarstvo sklicalo vse župane in največje davkoplačevalce našega okraja, da jih popraša, v koliko so upravičene pritožbe, ki venomer prihajajo v Ljubljano črez naš okrajni zastop. Nikdo izmed navzočih ni mogel navesti najmanjše napake ali krivice, ki bi jo zakrivilo gerentstvo. Vsi največji davkoplačevalci, zastopniki raznih industrij in podjetij so soglasno izrekli zaupanje gerentu g. dr. Rošu, prav tako tudi občine Št. Lennart in Jurklošter, dočim občina Laško ni bila vabljena, občina Trbovlje se pa posvetovanja ni udeležila.

Pač so klerikalci tudi to pot pokazali svojo nestrpnost. G. Hrum, župan marijagraški in sovetnik okrajnega zastopa, si ni upal priti osebno, ker mu vest le ni dopuščala, da bi nastopal proti svojemu prepričanju, ki mu pravi, da okrajni zastop še nikdar ni bil v tako dobrih rokah, kakor je sedaj. Zato je poslal svojega pooblaščenca, znanega g. Deželaka, po domače Flisa, ki je imel pri glavarstvu glavno besedo ter zahteval, da se gerent dr. Roš odstavi, na njegovo mesto pa imenuje g. Draksler ali g. Hrastnik ali pa njegov (Deželakov) brat, to je tisti, ki sedi v laškem klerikalnem konzumu.

Klerikalcem ni za to, da se trudi naš gerent za kmeta, da je ustanovil živinorejski odsek, da hoče povzdigniti sadjerejo, hmeljarstvo, da nam je v tem težkem letu vzdrževal ceste kljub temu, da je znižal doklade od 80 na 60 odstotkov. Oni tudi nočejo upoštevati njegove nepristranosti in pravičnosti proti vsem strankam in tudi proti klerikalcem. G. dr. Roš ni klerikalec, zato so vsa njegova dela za nič, vse njegove dobrote, ki jih je izkazoval v prvi vrsti kmetom, ne pridejo v poštev, treba ga je vreči, na njegovo mesto pa naj pridejo ljudje, ki nimajo pojma o okrajnih in

kmetijskih potrebah, ki jim je korist davkoplačevalca deveta, strankarska korist pa prva briga. Ti ljudje naj bodo naši voditelji, pa bomo res daleč prišli.

PISMO IZ BELE KRAJINE.

Metlika, 2. novembra.

Gospod urednik! Da ugodim splošni zahtevi naročnikov in bralcev priljubljene nam »Domovine«, sem se odločil, da Vam tu in tam kaj napišem, da ne bi ostali naročniki iz drugih krajev naše lepe Slovenije in Jugoslavije sploh morebiti mislili, da »Domovina« ne prihaja v Belo Krajino in da jo pri nas nikdo ne naroča. Obenem pa hočem tudi potom takih pismov obveščati bralce »Domovine«, kako se pri nas godi.

Prvo, kar Vam moram napisati, je to, da se najbrže v nobenem kraju Slovenije »Domovina« toliko ne čita kakor prav v Beli Krajini. Naročniki in bralci jo prav težko pričakujejo vsak teden. Po vaseh tečejo pismočiči naproti, samo da bi jo prej dobili in jo z užitkom čitali. Po večerih se zbirajo skupaj ter jo čitajo in se popolnoma strinjajo z njenimi poročili. Tudi oni, ki si je ne upajo javno čitati, ker jo preganja duhovščina, jo vendar naskrivaj prav radi vzamejo v roke in se povprašujejo, zakaj neki jo škof preganja, ko ni vendar taka, kakor pravijo. Tudi sosednji Hrvati jo radi berejo ter po njej spoznavajo, kako jih je Radič potegnil s svojo »republiko«. Naši ljudje, ki so zaupali Pučlevim agitatorjem, so se prepričali, da nikakor ni značajno od teh ljudi, da gredo s klerikalci, kakor se je to godilo pri volitvah v Zbornico za trgovino, obrt in industrijo. Najboljši dokaz za to so nam Črnomaljšci, ki so ostali pravi naprednjaki ter se niso dali povleči za nos in niso hoteli glasovati za predloženo jim radičevsko-klerikalno.

Klerikalna stranka pri nas sploh ne pride več v poštev, kajti z njeno politiko se nihče več ne strinja. Svoj ugled si je pri naših ljudeh popolnoma zapravila z zadnjimi barantanji za ministrske stolčke, ker mi ne plačujemo ministre za to, da bi izgubljali čas s tem, da ob kritični priliki zatajijo svoj program, ampak da ga izvajajo dosledno. Le v doslednosti je napredek. Stranke, ki slepomišijo, ne bodo imele in našle nikoli več zaslombe pri nas, ker so Belokranjci značajni ljudje in ne marajo slepomišenja. Je nekaj ljudi tudi pri nas, ki si mislijo, da bodo pri nas kmetih nekaj vplivali in ki odobravajo to slepomišenje. Enkrat za vselej naj jim bo povedano, da zna belokranjski kmet tudi misliti s svojo glavo.

Drugo, kar nas silno boli, je to, da je žal naša sicer lepa Belokrajina pokazala v nravnem oziru v zadnjem času slabo lice. Zgodilo se je pri nas v času par mesecev nekoliko zločinskih dejanj, ki vplijejo po nekem nravnem pripomočku v svrhu poboljšanja in ozdravljenja teh nezdruživih razmer, katerih prejšnji v Beli Krajini ni bilo. Krono vseh teh dosedanjih zločinov tvori zadnji roparski umor, tatvina in požig v Dobličah, o čemer je »Domovina« že pisala. V četrtek 21. pr. m. je namreč začela nenadoma goreti hiša posestnika Matije Berkopiča, ki leži na samem med Dobličami in Maverlenom. Ljudje so prihiteli namah h oreči hiši na pomoč, da bi rešili, kar se še rešiti da. Prišedši tamkaj so zapazili v hiši starčka ležečega in zaradi tega menili, da je 82 letni starček padel v nezvest od strahu. Izvlekli so ga iz hiše, toda takoj so opazili, da je bil umorjen. O tem je bilo obveščeno orožništvo, ki je prihitelo na lice mesta, da bi natančno pozvedelo in moglo uspešno zasledovati morilca. In res ni bil njihov trud zaman. Ljudje so namreč videli v kritičnem času, ko je začelo goreti, bežati nekega moškega od hiše. Orožniki so našli pravo sled ter se napotili za morilcem, katerega so srečno prijeli, kakor je »Domovina« že pisala, in dobili pri njem tudi še denar. Morilec, ki se imenuje Mihič, je roparski umor priznal. Pri raztelesenju trupla umorjenega starčka je bilo ugotovljeno, da je starček bil umorjen s sekiro, in sicer je imel šest smrtonosnih udarcev. Starček je bil samotar in dober gospodar. Pohlep za de-

narjem je privedel nravno propadlega morilca do strašnega zločina.

Drugič se bom oglasil z drugimi poročili.

Belokranjski popotnik.

VESTFALSKO PISMO.

Suderwich, v oktobru.

Danes prihaja »Domovina« že skoro v vsako slovensko družino na Vestfalskem, čeprav imamo tukaj dve vrsti rojakov, in sicer kalanovce in pa Bolhove pristaše, ki se s strani kalanovcev označujejo za ničvredne in brezverske ljudi. Toda »Domovino« radi čitajo tudi kalanovci, dasi po drugi strani govore, da nudi ta list grdo štivo in da bi bilo mnogo bolje za vse in bi bili vsi bolj srečni, ako bi čitali »Naš Zvon«, glasilo vestfalskih Slovencev, katerega izdajatelj je g. Kalan, v katerem pa ne moremo najti ničesar pametnega. Največ se ta list bavi z obrekovanjem poštenih ljudi.

V zadnji številki, ki je bila zelo obsežna, je g. Kalan zelo krepko udrihal po našem rojaku predsedniku Zveze jugoslovenskih delavskih društev v Nemčiji g. Bolhi, ki mu je trn v peti. To, kar g. Kalan danes prežvekuje po časopisih, smo omlatili že pred štirimi leti in je danes vse skupaj samo prazna slama.

Samo pri nas v Suderwichu je okrog 15 prič, ki povedo, kako je g. Kalan v Habinghorstu na zborovanju odgovarjal na vprašanja, ki so se tikala g. Bolhe. G. Kalan je takrat pred veliko množico Slovencev izjavil, da je g. Bolha poštenjak in da je njegovo delovanje za rojake iskreno. Ko pa g. Bolha ni hotel na vsak mig tako plesati, kakor mu je žvižgal g. Kalan, je seveda postal g. Bolha pri g. Kalanu in njegovih pristaših lažnivec. G. Bolha je pomagal svojim rojakom z vsemi sredstvi, ki so mu bila na razpolago, ter jim je priboril marsikatero ugodnost v socialnem kakor tudi gospodarskem oziru in še mnogo več bi bil dosegel za nas vestfalske Slovence, da n. g. Kalan s svojimi pristaši na vse načine podiral in razdiral, kar je g. Bolha ustanavljal.

Dragi rojaki! Zavrzite list, ki je že napravil marsikateremu naših rojakov veliko krivico, ter si naročite »Domovino«, ki izrecno poudarja, da moraš spoštovati tudi svoje nasprotnike in ne samo svoje prijatelje.

H koncu Vam naznanjam žalostno vest, da je 5. t. m. preminul moj petletni sinček, za katerega sem iz Zvezne pogrebne blagajne prejel po poštni nakaznici 35 mark za podporo, za kar na tem mestu izrekam svojo iskreno zahvalo. Zahvaljujem se tudi tukajšnjemu društvu za venec, nadalje vsem znancem in prijateljem, ki so z nami žalovali ter ga spremili na zadnji poti.

Avgust Korošec.

ZANIMIVOSTI

× Umetno mleko. Danska ni znana samo po obilnih količinah mleka in sirovega masla, temveč tudi po svoji močno razviti industriji rastlinske masti, tako zvane margarine. V zadnjem času je zabeležila Danska novo stopinjo v razvoju svoje industrije v tej smeri. Neka pred kratkim ustanovljena družba namerava zgraditi tvornico za izdelovanje umetnega mleka. Mast, ki se bo pridajala temu mleku, se bo dobivala iz rastlin, in neka nova iznajdba, ki v javnosti ni znana, bo omogočala, da se bosta umetnemu mleku lahko dajala značaj in okus naravnega mleka.

Iz samega žita ne morete kuhati kave.

Dober in krepak okus dobite šele, ako upotrebite

Pravi Franckov kavni pridelek.

Pijača s Prvim Franckom vas zamore stalno za dovoljevanje.
K zrnati kavi na vsak način spada Prvi Franck.

✕ **Nov način pomlajevanja.** Londonski zdravnik dr. Waters je predaval nedavno pred londonskim občinstvom o novem načinu pomlajevanja starih ljudi, ki ga je baje znašel. Zdravnik je mišljenja, da poseben način lečenja petega hrbteničnega vretenca doseže prav tako trajne uspehe, kakor operacija po načinu Steinacha in Voronova. Razen tega je ta način brez vsake nevarnosti. Posebne lastnosti tega hrbteničnega vretenca doslej še niso bile znane. Kakor trdi angleški zdravnik, imajo te lastnosti poseben skrivnostni vpliv na stanje človeškega telesa.

ZA SMEH IN KRATEK ČAS

Evlatija na potovanju.

Gospa Evlatija potuje v Gradec. Mozek Frumencij jo je spremljal h kolodvoru in se je vrnil z žalostnim srcem sam domov. Toda glej, ko je bil doma, je videl, da leži na mizi njena ročna torbica, ki jo je ljubljena ženička seveda zopet enkrat pozabila. Ginjen je odprl mozek torbico in našel v njej poleg pudra in parfema tri popisane razglednice.

Besedilo prve je bilo: «Srečno prispela v Gradec. Pozdravlja Te Evlatija.» Besedilo druge: «Končno sem se enkrat pošteno najedla res dobre graške gnjati. Sedaj me tišči želodec. Pri-srečne pozdrave Ti pošilja Tvoja ženka.» Besedilo tretje: «Včeraj sem doživela majhen roman. Neki gospod me je nagovoril ter me spremil prav do hotela. Pa se ni zgodilo nič hudega. Tisoč poljubov od Tvoje pridne ženičke.»

Možek je vzel v roke pismo in papir ter napisal svoji ženički: «Kako se ti godi v Gradcu, sem čital že na tvojih treh pozabljenih razglednicah. Pozdravlja Te Tvoj Frumencij.»

Razvedrilo.

Zuža: «Ali je tvoja žena v kopališču?»

Maža: «Bil je že skrajni čas...»

Zuža: «Ali je tako zelo potrebovala razvedrila?»

Maža: «Ona ne, pač pa jaz...»

Prebrisanost.

Vojak Gašper, ki ni znal čitati, je dobil pismo od svoje ljubice. Njegov tovariš se mu je ponudil, da mu ga prebere, kar se je pa Gašperju videlo malo nerodno.

Po dolgem premišljevanju je Gašper slednjič dejal: «Dobro, ti boš prebral pismo, medtem ti bom pa jaz tiščal ušesa...»

Zagata.

Oče zaprosene hčerke snubeu: «Ako niste za-dve dobro premislili, Vam ne morem dati svoje hčerke, če ste pa vso stvar proučili, potem je go-tovo, da je ne boste vzeli za ženo.»

Spremenilo se je.

Marička: «Kaj Kolobarnikova Marjana še vedno vleče Česnovoga Gašperja za nos?»

Evlatija: «O, že dolgo ne več. Odkar sta mož in žena, jo vleče Gašper — za lase...»

Amerika in prepoved uživanja alkohola.

Ožbovt: «Ali veš, Gašper, kako se spozna Američan, kadar pride k nam?»

Gašper: «Ne.»

Ožbovt: «Vidiš, to je tako: Američan vselej, kadar si kupi alkoholno pijačo, išče skrivnega prostora, kjer jo bo izpil.»

Njegova in njena ljubezen.

Frumencij: «Mali prstan na tvoji ročici je znak moje ljubezni do tebe. Prstan je brez konca, kakor je moja ljubezen večna.»

Krescencija: «Prstan je tudi znak moje lju-bezni do tebe, ker nima nobenega začetka...»

Dvoumno.

Remigij: «Če bom opazil, da si mi postala nezvesta, bo vsega konec.»

Rozalija: «Bodi brez skrbi, ti ne boš ničesar opazil...»

Protisredstvo.

Gašper: «Ali ti je pomagalo spalno sredstvo, ki si ga včeraj kupil v lekarni?»

Melhijor: «Ne, ker so bila v postelji proti-sredstva...»

Ljubezen in ljubosumnost.

Pogostokrat ljubezen umrje, ljubosumnost pa še vedno živi.

Pravično razdeljeno.

Dva možaka sta se razgovarjala o pijačah. «Pri nas pijemo poleti in pozimi vino in vodo,» je dejal prvi.

«Mešano?» je vprašal drugi.

«Bog obvaruj,» je menil prvi. «Vodo pije moja žena, jaz pa vino...»

Opravičilo.

Milostljiva (beraču): «Kaj vas ni sram, da beračite tako pijani?»

Berač: «Veste, to ni tako. Sram bi me bilo beračiti, če bi bil trezen.»

Listnica uredništva

Podvince pri Ptuj. Duhovščine nihče ne na-pada zato, ker je duhovščina, temveč se kritizira samo njihova politična gonja in se graja njihova zloraba vere. Mi ne napadamo duhovščine, ki je poštena in nas ne obrekuje. Kaj je treba mešati na prižnici vero v en žakelj s politiko? Res je, vsak je svoje časti vreden, toda vsakdo mora znati svojo čast varovati in je ne zapravljati. Pošteni duhovščini, ki ne maže svojega vzviše-nega poklica z grdimi političnimi izpadi, vsa čast!

Loka pri Mengšu. Knjiga se seveda ne more poslati, kadar bi se komu zahotelo, ker še ni dotiskana.

Žužemberk. Rokopis je nečitljiv.

Gerlinci pri Cankovi. Hvala lepa za dopis, ki je, žal, prispel prekasno. Sicer pa smo o ome-njeni zadevi že poročali. Prosimo, da nam še pišete.

Sejanci. Dotična dopisa smo že zavrgli.

Sedlarskega učenca

266

sprejme proti dogovoru Hinko Čop, sedlar, Mozirja.

Čitajtel

Važno!

Naznanjam slavnemu občinstvu, da je dospela velika zaloga jesenskega in zimskega blaga za obleke, kato-rega prodajam radi prevelike zaloge pod ceno. Ne zamudite, pridite in prepričajte se boste. — Se gri-poroča za cenjeni obisk

Anton Savnik,

247

Škofja Loka. Glavni trg.

ČREVA

vsakovrstna po najugodnejši ceni kakor vsako leto vedno v zalogi. Kupujem tudi

surovi in stopljeni loj

234

in ga plačujem po najvišji dnevni ceni.

Jos. Bergman v Ljubljani, Poljanska cesta št. 85.

**Proti
revmi,
trganju v kol-
kih, v bedrih
in bolečinam
v bokih**

Vam nudim gotovo učinkujoče, dobro pre-izkušeno sredstvo. Obširne brošure in vzorce pošljem vsakomur

brezplačno in brez stroškov,

ki mi po dopisnici naznani svoj nastančen naslov.

Gre se za edlino domače zdravljenje, za izboren preparat, ki ob uporabi ne otežuje želodca, niti ne napravlja slabega okusa, temveč deluje zdriljujoče na novo tvoritev in pomob-žujoče na izločenje sočne kisline.

Zdravniki in profesorji ga priporočajo, bol-nice in sanatoriji ga uspešno uporabljajo. Od vseh delov sveta mnogo tisoč zahvalnih in priznanih pisem.

August Märzke

Berlin-Wilmersdorf

Bruchsalenstraße 5, Abteilung 333.

Odvetnik in kazenski zagovornik

dr. DINKO PUC

V LJUBLJANI

naznanja, da je svojo

**odvetniško pisarno preselil
na Aleksandrovo cesto št. 5**

(doslej Zveza industrijscev).

Prosimo milodarov za razširjenost!

Od zore do mraka

ob vsakem vremenu nosite lahko „DOKO“ obutev, pa Vam bo gotovo najdalj časa zdržala.

Kupujte le „DOKO“ obutev.

Trgovina je

v Prešernovi ulici šte. 9 (dvorišče).

**J. STJEPUŠIN
SISAK**

priporoča

boljše tamburice, strune, partiture, šole in ostale potrebščine za vsa glasbila

Odlikovan na pariški izložbi

Najuspešneje sredstvo za rejo domače živine je brezdvomno

„MASTIN“

ki pospešuje rast, odebilitet in omastitev domače, posebno klavne živine. Jasen dokaz neprecenljive vrednosti Mastina so brezštevilna zahvalna pisma. Cena: 5 škatljic 46 Din, 10 škatljic 80 Din. LEKARNA TRNKOCZY (zraven rotovža), Ljubljana, Mestni trg 4.

REVMATIZEM.**Izjava zahvalnosti.**

252

Gospodu dr. I. Rahlejevu

Beograd, Kosovska 43.

Obračam se do Vas, ker bi sam rad prepričal enega izmed svojih znancev, da je »RADIO-BAL SAMIKA« najboljša in najsigurnejša zdravilo proti revmatizmu. — Poslali ste mojemu bratu od tetke Drag. Mihajloviću, upravniku pošte v Prokuplju, zdravilo za mojo tetko, ki je težala od bolečin v nogah. Imela je neko vrsto revmatizma in od tega so ji od časa do časa noge otekale tako, da ni mogla obuti čevljev in vrhutega je morala zaradi bolečin ležati v postolji. Kakor hitro so dobili Vaše zdravilo, so ga takoj začeli uporabljati in že po 20 dneh je odleglo moji tetki toliko, da sem jo našel popolnoma zdravo, ko sem jo šel obiskat. — Tu v Vranju je mati nekega mojega znanca istotako bolna, toda ne v toliki meri, kakor je bil Vaš bolnik v Prokuplju. Zategadelj Vas prosim, da vpošljete zdravilo z navo dilom po povzetju na naslov: Ristić, trgovec v Vranju.

V naprej se zahvaljujem

Milan Popović, blagajnik pošte.

Vranje, 2. oktobra 1924.

Zdravilo »RADIO-BALZAMIKA« izdeluje, prodaja in pošilja po povzetju laboratorij »RADIO-BALZAMIKA« dr. I. in M. Rahlejev v Beogradu, Kosovska ulica 43.

Izšla je
Blasnikova
VELIKA PRATIKA

243-a

za navadno leto 1927,

ki ima 365 dni.

»VELIKA PRATIKA« je najstarejši slovenski kmetijski koledar, koji je bil že od naših pradedov najbolj upoštevan in je še danes najbolj obražtan.

Letošnja obširna izdaja se odlikuje po bogati vsebini in slikah. Opozarjamo na davčne spise, koje mora vsak čitati, da bo vedel, kaj smo plačevati nekda, kaj in koliko mora plačevati danes zlasti Slovenija.

Dobi se v vseh trgovinah po Sloveniji in stane 5 Din. Kjer bi je ne bilo dobiti, naj se naroči po dopisnici pri

J. BLASNIKA nasledniki
 tiskarna in litografični zavod
LJUBLJANA, BREG ŠTEV. 12

V materijalu in izdelavi neprekosljivi šivalni stroji

„KÖHLER“

se dobivajo po brezokupenčnih cenah edino z 10 letnim jamstvom pri trdnosti

IV. AUERHAMMER**LJUBLJANA, Kolodvorska ulica šte. 3.**

katere ima ta trdnost vedno v najmodernejših opremljenih za rodbino, šivije, krojače in čevljarje na zalogi.

257

Prodaja tudi na obroke.

MOŽEM DELA!

Za nogo neprikladni čevlji omejujejo Vašo sposobnost, preprečujejo uspeh pri delu in škodijo Vašemu zdravju.

Naš model 3967

iz 1^a boksa na rom
 šivani, črni ali rumeni

Dinarjev

269°

zadošča vsem zahtevam, uresničuje naše napore, da Vam moremo postreči. Kdor more za sedaj nabaviti samo en par čevljev, naj izbere samo ta model.

Rata

258